



Gmina Tyczyn

Nr 11 (581)
26.11. - 23.12.2017 r.
Cena 1,50 zł

GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Borek Stary

Hermanowa

Kielnarowa

Matysówka

Tyczyn



100 - LECIE
NIEPODLEGŁOŚCI

W numerze:

- Relacje z obchodów Święta Niepodległości
- Józef Piłsudski - patron roku 2017
- O akcji profilaktycznej „Zdrowie na jesień”
- Zwycięzcy 7. Festiwalu Piosenek Katarzyny Sobczyk
- Informacje ze szkół i instytucji
- Lecznicze właściwości aloesu

Fot. M-GOK



Inauguracja obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości (1918-2018)

**9 listopada - inauguracja 100. rocznicy odzyskania
przez Polskę Niepodległości (1918-2018)**



Dyrektor SP w Tyczynie
Zofia Międlar-Mruk



Fragment montażu
słowno-muzycznego
w wykonaniu uczniów

**11 listopada
- obchody Narodowego Święta Niepodległości**



Złożenie wieńca
pod pomnikiem Czynu Patriotycznego
przez władze samorządowe



Początek mszy św. w intencji ojczyzny



Część artystyczną rozpoczęły dzieci z oddziału
przedszkolnego SP w Borku Starym

Kumulacja inwestycji w gminie

Poruszanie się po gminie Tyczyn w wielu miejscach jest obecnie utrudnione. Przyczyną tego jest skumulowanie się inwestycji realizowanych przez gminę, powiat i województwo. Szczególnie przejazd samochodem napotyka często na przeszkody na drodze.

Zaczynając od drogi wojewódzkiej, realizowana jest **przebudowa ul. Grunwaldzkiej w Tyczynie** z wymianą uzbrojenia w sieciach: wodno-kanalizacyjnej, gazowej i energetycznej oraz **budowa mostu tymczasowego na rzece Strug**. Te utrudnienia potrwać do końca września przyszłego roku, a zwiększą się, gdy rozebrany zostanie obecny most na Strugu, aby wybudować nowy z czteropasmową jezdnią.

Kolejną inwestycją blokującą przejazd na części dróg jest **przebudowa drogi Tyczyn – Hermanowa – Straszyle**. Prawie ukończona została już budowa chodników przy tej drodze, a obecnie trwa kładzenie nawierzchni asfaltowej i musiał zostać wprowadzony ruch wahadłowy na niektórych odcinkach. W tym przypadku zakończenie prac powinno nastąpić w najbliższych tygodniach.

Następne utrudnienie to **zamknięcie przejazdu przez most w Borku Starym**. Rozebrany został stary most, a obecnie budowany jest nowy. Użytkownicy drogi z Borku Starego do Błażowej wiedzą, że dotychczas na moście było zwężenie jezdni i ruch z pierwszeństwem przejazdu od strony Błażowej. Po przebudowie droga na całym odcinku, łącznie z mostem, będzie dwupasmowa bez zwężenia. Inwestycja powinna zakończyć się do końca listopada, co przy obecnym zaawansowaniu prac jest bardzo prawdopodobne. Obecnie jednak ruch samochodów i autobusów przeniósł się na Królkę, Tyczyn i drogę Borek Stary Zawodzie, co również znacznie utrudnia przejazd tymi drogami.

W Borku Starym rozpocznie się niedługo **budowa chodnika wzdłuż drogi wojewódzkiej na odcinku od skrzyżowania z drogą na Klasztor do drogi Sklepiska**. Wystąpi więc również przynajmniej ograniczenie prędkości, a może nawet zwężenie pasa przejazdu samochodów.

Problemy w ruchu nie ominęły również mieszkańców Kielnarowej. W listopadzie rozpoczęła się **przebudowa drogi Kielnarowa – Chmielnik wraz z budową chodnika** na całej długości. Pomimo krótkiego terminu realizacji jest szansa, że zakończenie prac nastąpi do końca roku. Rozpoczyna się również **budowa chodnika od skrzyżowania na Chmielnik do mostu na granicy z Borkiem Starym**. Planujemy też do końca roku **poszerzenie drogi do szkoły podstawowej w Kielnarowej**.

Wreszcie Matysówka. Tu główna droga powiatowa jest przejezdna, ale prace trwają na równoległej drodze **Matysówka II Strona**. Przebudowywany jest prawie kilometrowy odcinek. Co pewien czas droga ta jest zamknięta na jej fragmentach. Poszerzamy również drogę **Matysówka Szkoła Łącznik**, czyli przejazd od szkoły na II Stronę.

W Tyczynie oprócz blokowanych **przebudową dróg, tj. ul. Grunwaldzkiej, Rynek i Mickiewicza**, występują jeszcze utrudnienia wynikające z prowadzenia **remontów urzędu miejskiego i domu kultury**.

Ustawione rusztowania również nie ułatwiają poruszania się pieszym.

Nie jest to pocieszeniem, ale mieszkańcy wszystkich miejscowości w naszej gminie mają utrudnienia w poruszaniu się po drogach. Można powiedzieć, że jest sprawiedliwie, a tak bez żartów, **proszę o cierpliwość**. Żeby powstało jakieś dobro, zawsze potrzebne są trud i wyrzeczenie. Dla mnie najważniejsza jest to, aby Pan Bóg dał dobrą pogodę umożliwiającą prowadzenie prac jeszcze przez kilka tygodni. Wszystkie inwestycje wykonywane są dla dobra mieszkańców naszej gminy i było przez nas od dawna oczekiwane.



tekst:
Janusz Skotnicki
Burmistrz
Tyczyzna



Budowa nowego mostu w Borku Starym



Utrudnienia w ruchu na drodze do Hermanowej



Nierówności na ulicy Grunwaldzkiej w Tyczynie, fot. AJ

Remonty i inwestycje planowane i wykonane od stycznia 2017 r.

Ze środków niewygasających zrealizowano:

1. Przebudowano oświetlenie linii nN w Tyczynie w ramach zadania pn. „**Rewitalizacja płyty Rynku w Tyczynie wraz z przyległymi uliczkami**”, koszt: 340.340,31 zł. Przebudowę objęte zostały ulice: Mickiewicza od skrzyżowania z ul. Szopena, Kopernika, Strażacka, Rynek i część Kilińskiego. W ramach tego zadania wymieniono 33 szt. lamp oświetleniowych z zasilaniem kablem ziemnym oraz wykonano w 55-ciu budynkach włącznie z własnym kosztem wykonał przebudowę sieci z przyłączami z napowietrznej na kablową, obejmującą ten sam teren. W związku z realizacją zadania konieczna była naprawa nawierzchni z kostki brukowej ze środków budżetowych na 2017 r., którą wykonała firma Tombruk Tomasz Patrzyk (koszt: 65.829,60 zł).

2. Wykonano klimatyzację w budynku M-GOK w ramach zadania „**Modernizacja M-GOK w Tyczynie**”, obejmującego dostawę i montaż 10 szt. jednostek chłodzących wraz z 8 szt. jednostek zewnętrznych o łącznej mocy chłodzącej 57,1 kW (koszt: 86.200,06 zł). Ze środków budżetu gminy na 2017 r. wykonano przebudowę zasilania elektrycznego związanego z koniecznością zwiększenia mocy do 17kW i zmianę zasilania z jednofazowego na trójfazowe, koszt: 5.254,33 zł.

3. Przebudowano system ogrzewania w kamienicy na ul. Rynek 3 w Tyczynie. W 4-ech mieszkaniach i dwóch lokalach użytkowych zmieniony został system ogrzewania z piecowego – węglowego na centralne ogrzewanie z piecem opalany gazem. Ponadto w mieszkaniach tych wykonano wewnętrzną instalację gazową z podłączeniem kuchenek gazowych, z oddzielnym opomiarowaniem. Zakład Gazowniczy wykonał odcinek sieci z przyłączem gazu do budynku. Koszt zadania: 67.551,23 zł. Mieszkańcy we własnym zakresie rozwiązali podgrzewanie wody poprzez montaż piecyków gazowych z zamkniętą komorą spalania. Koszty instalacji gazowych i piecyków pokryli mieszkańcy. Dodatkowo ze środków budżetowych na 2017 r. wykonano kominy odprowadzające spaliny od gazowych podgrzewaczy wody. Koszt z wykonaniem ekspertyzy kominiarskiej: 9.240 zł.

4. Opracowano dokumentację projektową na zadanie pn. „**Budowa sali gimnastycznej przy SP w Kielnarowej**”, koszt: 69.987 zł.

5. Opracowano dokumentację projektową na zadanie pn. „**Przebudowa dachu na sali gimnastycznej przy SP w Borku Starym**”, koszt opracowania: 17.000 zł.

INWESTYCJE I REMONTY: obiekty sportowe

► **Stadion w Tyczynie przy ul. Cichej 5**, koszt: 35.000 zł, w tym:

Druhowi Marianowi Januszowi

wyrazy szczerzego żalu i współczucia
z powodu śmierci

TATY

składają: Zarząd i Druhowie OSP w Tyczynie

• **Opracowanie dokumentacji projektowej na zadanie trybun na stadionie w Tyczynie**, termin wykonania: do 30.11 br. Gmina wystąpi z wnioskiem o wydanie pozwolenia na budowę. Przyjęto zadanie o konstrukcji wspornikowej z pokryciem z poliwęglanu. Koszt opracowania wraz z mapą do celów projektowych: 19.550 zł.

• **Doposażenie stadionu w Tyczynie** - w ramach zadania wykonano: nagłośnienie, zamontowano tablicę wyników oraz doświetlono stadion poprzez domontowanie na istniejących 8 słupach dodatkowo 16 lamp. Obecnie stadion jest oświetlony 32 lampami.

► **Stadion - boisko w Hermanowej**: zlecono opracowanie badań geologicznych w celu podjęcia dalszych działań. Po badaniach sondażowych stwierdzono, że teren w rejonie boiska jest osuwiskowy, mocno nawodniony. Przed przystąpieniem do jakichkolwiek działań związanych z opracowaniem dokumentacji projektowej należy teren odwodnić i po upływie minimum roku należy wykonać ponowne badania geologiczne, które określą parametry gruntu pod opracowanie projektu.

► W roku bieżącym Gmina otrzymała dofinansowanie do **termomodernizacji obiektów gminnych w ramach zadania pn. „Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej na terenie gminy Tyczyn”**. Dofinansowaniem objętych zostało 7 obiektów. Prace zakończono już w 4 obiektach:

• **Budynek OSP w Kielnarowej** - koszt: 166.251,54 zł, wykonawca: Zakład Budowlano-Konserwatorski ARKADY z Jarosławia Bogusław Buliński. **Zakres prac**: wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, w tym 2 bramy garażowe, ocieplenie ścian z wyprawą elewacyjną, ocieplenie stropu, roboty towarzyszące: kominy, rynny, rury spustowe, instalacja odgromowa, płyty odbojowe, itp.

• **Budynek Domu Ludowego w Matysówce** - koszt: 385.283,43 zł, wykonawca: AKAR Sp. z o.o. z Rzeszowa Grzegorz Piela. **Zakres prac**: wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie ścian z wyprawą elewacyjną, ocieplenie stropu, wymiana instalacji c.o. wraz z piecem c.o. gazowym, roboty towarzyszące: kominy, rynny, rury spustowe, instalacja odgromowa, płyty odbojowe itp.

• **Budynek Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego w Hermanowej Czerwonej** (budynek dawnej szkoły) - koszt: 189.321,88 zł, wykonawca: SUPEREX Janusz Rozlaży z Giedlarowej. **Zakres prac**: wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie ścian z wyprawą elewacyjną, ocieplenie stropu, wymiana instalacji c.o. wraz z piecem c.o. z węglowego na gazowy, roboty towarzyszące: kominy, rynny, rury spustowe, płyty odbojowe, itp. W trakcie prac stwierdzono bardzo zły stan pokrycia dachowego i konstrukcji dachu. W ramach odrębnego zadania wykonano remont konstrukcji dachu wraz z wymianą pokrycia i podbiciem okapu. Koszt zadania: 37.615,10 zł.

• **Budynek Domu Ludowego w Hermanowej** - koszt: 449.998,89 zł, wykonawca: SUPEREX Janusz Rozlaży z Giedlarowej. **Zakres prac**: wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, w tym bramy garażowej, ocieplenie ścian z wyprawą elewacyjną, ocieplenie stropu, wymiana instalacji c.o. wraz z piecem c.o. gazowym, roboty towa-

Remonty i inwestycje planowane i wykonane od stycznia 2017 r.

rzyszające: kominy, rynny, rury spustowe, płyty odbojowe, itp. Ponadto wystąpiła konieczność przebudowy otworu drzwiowego bramy garażowej w starej części OSP, przebudowy posadzki oraz naniesienie wyprawy z tynku cienkowarstwowego na garażu OSP (nie mogło to być objęte termomodernizacją). W ramach odrębnego zadania prace te zostały wykonane przez tego samego wykonawcę, koszt robót: 37.615,10 zł.

Trwa termomodernizacja 3 obiektów w Tyczynie, położonych w zabytkowym układzie urbanistycznym miasta (wykonawca: Usługi Budowlane ROMEX Zawitkowski Roman z Jarosławia).

• **Budynek administracyjno-przedszkolny w Tyczynie**, ul. Św. Krzyża 14. Koszt: 282.441,23 zł. **Zakres prac:** wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie ścian z wyprawą elewacyjną, ocieplenie stropu, roboty towarzyszące: kominy, rynny, rury spustowe, płyty odbojowe, itp.

• **Budynek Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Tyczynie** – koszt: 457.924,79 zł. **Zakres prac:** wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie ścian z wyprawą elewacyjną, ocieplenie stropu, wymiana instalacji c.o., roboty towarzyszące: kominy, rynny, rury spustowe, płyty odbojowe, itp.

• **Budynek Urzędu Miejskiego w Tyczynie** – koszt: 575.646,95 zł. **Zakres prac:** wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie ścian z wyprawą elewacyjną, ocieplenie stropu, wymiana instalacji c.o. wraz z kotłem gazowym c.o., roboty towarzyszące: kominy, rynny, rury spustowe, płyty odbojowe, itp.

W niektórych obiektach zostały wymienione żarówki i częściowo lampy oświetleniowe na ledowe oraz instalacja odgromowa (tam, gdzie obiekt taką posiadał). Koszt nadzoru inwestorskiego sprawowanego przez firmę HO-USE PARTNER Sp. z o.o. Rzeszów, ul. Olbrachta 14 nad termomodernizacją: 88.560 zł.

Inwestycje w szkołach

► **SP w Matysówce:** budowa boiska i skoczni do skoku w dal o nawierzchni z kostki gumowej - koszt: 370.996,97 zł, wykonawca: PAMAP Sp. z o.o. Rzeszów.

► **SP w Borku Starym:** przebudowa dachu na sali gimnastycznej – przekazano plac budowy 25.09 br. Koszt wykonania zadania: 239.846,77 zł, wykonawca: Firma Usługowa Tomasz Warzecha Tarnów. Ponadto: • przebudowa schodów wejścia głównego z kostki wraz z pochwytyami ze stali nierdzewnej – 15.990 zł, • naprawa placu zabaw i konserwacja – 3.464,73 zł, • zabezpieczenie dachu – 3.874,50 zł.

► **SP w Matysówce - budowa sali gimnastycznej.** Gmina ma dokumentację geologiczno-inżynierską ze względu na teren osuwiskowy – zarejestrowany w Państwowym Instytucie Geologicznym w Krakowie. Podjęto działania polegające na współpracy z firmą GEOTECH Zakład Usług Geologicznych i Projektowych Budownictwa i Ochrony Środowiska z siedzibą w Rzeszowie - Grzegorz Czudec, który zobowiązał się do opracowania projektu badawczego polegającego na ocenie ryzyka związanego z budową sali gimnastycznej. Oczekujemy na projekt porozumienia z Gminą, które byłoby podstawą do opracowania i wdrożenia programu badawczego. Jednym z koniecznych działań byłoby geodezyjne monitoro-

wanie terenu i drenaże odwadniające.

► **SP w Kielnarowej:** • budowa sali gimnastycznej - przesłano zapytanie ofertowe do trzech wykonawców na przebudowę sieci gazowej, wodociągowej i sanitarnej wraz z przyłączami (realizacja zadania: do końca roku); • remont pomieszczeń: zaplecza, magazynowych, biblioteki (w celu pozyskania sali lekcyjnej), remont oddziału przedszkolnego, wyodrębnienie z korytarza gabinetu dla higienistki, koszt: 21.494,75 zł, • naprawa piłkochwyty przy boisku - koszt: 4.095,90 zł.

► **SP w Tyczynie:** • dostawa i montaż pieca konwekcyjnego (parowego) - 28.000 zł, • wymiana rozbitej szyby w oknie sali gimnastycznej - 4.831,44 zł.

► **SP w Hermanowej:** • naprawa rynien i rur spustowych - 10.176,60 zł, • naprawa dachu - 6.771,15 zł.

► **Budynek SP w Tyczynie, ul. Grunwaldzka** (gimnazjum): budowa schodów terenowych (koło hali sportowej) z kostki wraz z pochwytyami ze stali nierdzewnej z dwóch poziomów - 19.999,80 zł.

Prace na innych obiektach

► **Wykonanie klimatyzacji i remont wentylacji w budynku Centrum Rekreacyjno-Kulturalnego w Kielnarowej** - wykonawca: firma TERMAR Mariusz Wróbel, koszt: 38.084,49 zł.

► **Modernizacja instalacji przeciwpożarowej w Urzędzie Miejskim** - wykonawca: SOWENT Janusz Sowa Tyczyn, koszt: 9.266,66 zł.

► **Zagospodarowanie terenu wokół Domu Ludowego w Matysówce** - poszerzenie utwardzenia z kostki betonowej przy budynku DL (ponad 100 m²), koszt: 5.838,65 zł.

► **Przebudowa kotłowni z węglowej na gazową w budynku OSP i Policji w Tyczynie, ul. Kościuszki 6**, w tym: opracowanie projektu na instalację gazową, wykonanie inst. gazowej i odprowadzenia spalin oraz wentylacji, koszt: 14.145 zł.

► **Renowacja kapliczki i figury Matki Bożej przy SP w Kielnarowej** – koszt: 6.000 zł.

► **Malowanie pokrycia dachowego na budynku OSP w Kielnarowej** - zakup materiałów: 2.563,26 zł.

► **Roboty remontowe na obiektach gminnych** (2.460 + 400,03 + 207,50 zł): naprawa pokrycia i obróbek blacharskich - budynek mieszkalny wielorodzinny w Hermanowej Czerwonki, usunięcie awarii wod.-kan. na ul. Św. Krzyża 12 i 14, naprawa sedesu w toalecie ogólnodostępnej.

► **Projekt przebudowy Domu Ludowego w Matysówce** - termin opracowania dokumentacji projektowej: do 29.12.2017 r. Opóźnienie z powodu braku programu funkcjonalno-użytkowego przez użytkowników.

► **Przebudowa kamienicy ul. Rynek 24 w ramach zadania „Zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz wsparcie instytucji kultury na terenie ROF”** – przetarg: 15.11.2017 r., realizacja zadania: do 31 maja 2018 r.

Oprac. **Lucyna Kustra**
- inspektor UM w Tyczynie

RADA MIEJSKA UCHWALIŁA

20 września br. odbyła się XLI sesja (druga nadzwyczajna) Rady Miejskiej w Tyczynie. Radni podjęli uchwały w sprawach:

► **Wyrażenia zgody na nieodpłatne nabycie nieruchomości.** Działka nr 804/3 obręb Kielnarowa stanowi własność Skarbu Państwa w zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych. Wymieniona działka stanowi część drogi publicznej Kielnarowa Wólka, drogę o nawierzchni żwirowej, która utrzymywana jest przez Gminę Tyczyn i należy do sieci dróg gminnych.

► **Zaciągnięcia zobowiązania na realizację projektu pn. „Zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych na terenie ROF”** dofinansowanego w ramach osi priorytetowej III. Czysta energia, działania 3.4 Rozwój OZE – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Liderem projektu jest Stowarzyszenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego. Przedmiotem zadania jest budowa i uruchomienie nowych instalacji fotowoltaicznych zlokalizowanych w obrębie i przeznaczonych na użytek inwestycji celu publicznego na terenie gminy. Zakres rzeczowy gminy Tyczyn obejmuje montaż instalacji fotowoltaicznych na: • budynku SP w Tyczynie – instalacja o mocy 36,12 kWp, • budynku Gimnazjum w Tyczynie – instalacja o mocy 39,76 kWp, • budynku klubowym MKS STRUG w Tyczynie – instalacja o mocy 6,75 kWp, • budynku SP w Hermanowej – instalacja o mocy 32,20 kWp, • budynku SP w Kielnarowej – instalacja o mocy 20,16 kWp, • budynku SP w Matysówce – instalacja o mocy 7 kWp, • budynku SP w Borku Starym – instalacja o mocy 37,80 kWp.

20 października br. odbyła się XLII sesja Rady Miejskiej w Tyczynie. Radni wysłuchali informacji dotyczących: • form i metod promocji gminy, • gospodarki odpadami (zapoznali się również z harmonogram odbioru odpadów komunalnych na 2018 r.), • stanu realizacji inwestycji kubaturowych i liniowych przyjętych do realizacji w 2017 r., • mieszkań komunalnych i socjalnych (stan, potrzeby i możliwości zaspokajania potrzeb), • problemów związanych z występowaniem smogu. Podjęli również uchwały w sprawach:

► **Przekształcenia dotychczasowych 6-letnich szkół podstawowych w: Borku Starym, Hermanowej, Kielnarowej, Matysówce i Tyczynie w szkoły 8-letnie.** Zgodnie z założeniami reformy edukacji od 1.09 br. dotychczasowa sześciolletnia szkoła podstawowa stała się ośmioletnią szkołą podstawową. Organ prowadzący zobowiązany jest do stwierdzenia tego przekształcenia w drodze uchwały. W myśl art. 117 ust. 5 ustawy z dn. 14.12.2016 r. przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 60 ze zm.) niniejsza uchwała stanowi jednocześnie akt założycielski ośmioletniej szkoły podstawowej. Dotyczy to wszystkich szkół podstawowych na terenie Gminy Tyczyn.

► **Uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Nr 1/2010 terenu położonego w Tyczynie.** Plan obejmuje obszar o powierzchni ok. 12,06 ha, położony w południowej części Tyczyna, przy granicy z miejscowością Kielnarowa. Dla planu ustala się przeznaczenie terenu o powierzchni: pod budowę usługową ok. 0,73 ha; pod budowę mieszkaniową jednorodzinną ok. 8,14 ha; pod zielenią urządzoną ok. 1,2 ha; pod infrastrukturę techniczną elektroenergetyczną ok. 0,015 ha; pod infrastrukturę techniczną kanalizacyjną ok. 0,012 ha; pod ciągi piesze ok.

0,06 ha; pod drogi wewnętrzne ok. 1,42 ha oraz pod drogę publiczną dojazdową 0,48 ha.

► **Uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tyczyn na lata 2017-2021 z perspektywą do roku 2024”.** Celem opracowania Programu jest przede wszystkim weryfikacja: priorytetów ekologicznych, długookresowych celów ekologicznych oraz kierunków działań. Program stanowi element ciągłości i trwałości w działaniach gminy Tyczyn na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Z treścią „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Tyczyn na lata 2017-2021 z perspektywą do roku 2024” i uzasadnieniem można zapoznać się w siedzibie Urzędu Miejskiego w Tyczynie, ul. Rynek 18, pokój nr 24, w godzinach pracy urzędu oraz na stronie internetowej pod adresem: <http://bip.tyczyn.pl/> w zakładce: Ochrona środowiska/obwieszczenia.

► **Zawarcia porozumienia o utworzeniu Rzeszowskiego Klastra Odnawialnych Źródeł Energii.** Stworzenie ww. klastra umożliwi pozyskanie dotacji na realizowanie w jego ramach działań (np. farmy fotowoltaiczne, sieci ciepłownicze, energetyka prosumencka, poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej itp). Dodatkową korzyścią może być włączenie do Klastra dystrybutora energii elektrycznej i uzyskanie korzystnych cen energii.

► **Aplikowania gminy Tyczyn o środki w ramach Programu Interreg Polska – Słowacja 2014-2020 na realizację przez gminę projektu transgranicznego „Via Regina”.** Głównym celem projektu jest stworzenie kulturowo-pielgrzymkowego szlaku „Via Reginae” (Droga Królowej) obejmującego sanktuarium maryjne dwóch obrządków. Szlak ma zostać odkryty na nowo i otwarty jako szlak kulturowy wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych (oraz szlaków z nim powiązanych) wschodnich i zachodnich tradycji chrześcijańskich w regionie podkarpackim, preszowskim i koszyckim. Ponadto ma na celu przyczynienie się do zagospodarowania niewykorzystanych potencjałów regionów w zakresie gospodarki, kultury i turystyki.

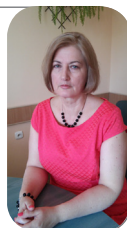
► **Zmiany uchwały nr XL.279.17 Rady Miejskiej w Tyczynie z 8.09. 2017 r.**

► **Zmiany uchwały nr XLI.286.17 Rady Miejskiej w Tyczynie z 20.09.2017 r.**

► **Zmiany uchwały budżetowej gminy Tyczyn na 2017 r.**

Rubrykę redaguje:

Dorota Michalak
- pracownik Urzędu Miejskiego w Tyczynie,
inspektor ds. obsługi
Biura Rady Miejskiej



DYŻURY

Burmistrz Tyczyna Janusz Skotnicki przyjmuje mieszkańców gminy i interesantów **w każdy poniedziałek w godz. 8.00-15.00** w Urzędzie Miejskim w Tyczynie.

Dyżur **Przewodniczącego Rady Miejskiej Adama Skowrońskiego** odbywa się w każdą **1. i 3. środę m-ca w godz. 9.00 - 11.00** w Urzędzie Miejskim w Tyczynie, pok. 27 (I piętro).

„Zdrowie na jesień”

Akcja profilaktyczna w Tyczynie

„Zdrowie na jesień” to akcja profilaktyczna, która miała miejsce 5.11 br. w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Tyczynie. Na odwiedzających czekały bezpłatne konsultacje z lekarzem dermatologiem, można było wykonać badania w kierunku boreliozy i raka prostaty. Osoby zmagające się z nadwagą mogły skorzystać z konsultacji dietetyka. Dużym zainteresowaniem cieszyły się pomiary glukozy i ciśnienia tętniczego krwi. Dodatkowo panie mogły dostać bezpłatne skierowanie na mammografię, a dzięki fantomom nauczyć się prawidłowego samobadania piersi.



Poniżej krótka rozmowa z **Anitą Drażek** – przewodniczącą Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych w Rzeszowie.

Alicja Kustra: Pani Anito, „Zdrowie na jesień” to kolejna już akcja profilaktyczna zorganizowana z my-

ślą o mieszkańcach gminy Tyczyn. Proszę powiedzieć, ile osób tym razem wzięło w udział w akcji?

Anita Drażek: Tegoroczna akcja była drugą w Tyczynie. Spotkania takie mają na celu zwrócenie uwagi na tak ważne zagadnienie, jakim jest zdrowie i zwiększenie świadomości w zakresie zapobiegania chorobom, jak też szybkiego ich wykrywania. W tym roku w naszej akcji wzięło udział 140 osób, głównie mieszkańców Tyczyna.

To dużo czy mało?

Więcej niż w roku ubiegłym, kiedy to odnotowaliśmy udział 110 osób. Wiąże się to też niewątpliwie z przygotowaną ofertą. W jej ramach mamy talony, które pełnią rolę skierowania na bezpłatne badania, porady dietetyczne, pomiary cukru, ciśnienia tętniczego krwi, naukę samobadania piersi, porady dla osób, które opiekują się przewlekle chorymi w domu.

Które z badań cieszyło się największym zainteresowaniem?

Największym zainteresowaniem cieszyły się talony na badania. Jest to korzystna forma, ponieważ z takim talonem można udać się bezpośrednio do przychodni. W warunkach systemu opieki zdrowotnej trzeba najpierw iść do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, a potem do specjalisty, aby uzyskać skierowanie na bezpłatne badanie.



Dlaczego, szczególnie dzisiaj, akcje tego typu są tak ważne i potrzebne?

Dzisiejszy świat charakteryzuje się dużym tempem życia. Wiele naszych zachowań nie służy zdrowiu. Najczęściej jest to stres, złe nawyki żywieniowe, brak aktywności ruchowej. Skutkiem tego jest coraz częstsze występowanie chorób, w tym coraz powszechniejsze są choroby nowotworowe. Są też pewne okoliczności, na które nie mamy wpływu, jak np. ukąszenie przez kleszcza i zarażenie się boreliozą.

Coraz trudniej jest dostać się do lekarza, nawet w podstawowej opiece zdrowotnej. Na wizytę do specjalisty trzeba czekać miesiącami.

Nasza akcja jest wyjściem naprzeciw potrzebom mieszkańców. Służy zwiększeniu świadomości. Wiele osób może uzyskać szybką i realną pomoc w sytuacji wykrycia np. boreliozy. Każdy, kto zmieni sposób myślenia i zastanowi się nad własnym zdrowiem, na pewno uzyska dla siebie wiele korzyści, ponieważ na swoje zdrowie największy wpływ mamy sami. Z badań wynika że jest to aż ok. 50 procent. To są nasze codzienne zachowania, dieta, ruch, sen, umiejętność odpoczynku. Reszta to środowisko, w którym żyjemy, systemy wsparcia, które mamy, w tym system opieki zdrowotnej.

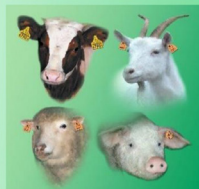
Dziękuję za rozmowę.

Z Anitą Drażek rozmawiała **Alicja Kustra**

Organizatorzy akcji „Zdrowie na jesień”: **Urząd Miejski w Tyczynie** oraz **Zarząd Osiedla w Tyczynie**. Partnerzy akcji: **Zespół Opieki Zdrowotnej nr 2 w Rzeszowie**, **Centrum Dietetyczne Natur House**. Patronat Honorowy nad imprezą objęła **Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Rzeszowie**.

Szanowny Rolniku

Pamiętaj!



Posiadacz zwierzęcia gospodarskiego (bydła, owiec, kóz i świń) obowiązany jest do dokonania **spisu zwierząt** przebywających w siedzibie stada - co najmniej raz na dwanaście miesięcy, nie później jednak niż w dniu 31 grudnia.

Ustaloną podczas spisu liczbę i numery identyfikacyjne zwierząt posiadacz zwierząt przekazuje Kierownikowi Biura Powiatowego ARiMR **w terminie 7 dni od dnia dokonania tego spisu** i umieszcza w księgach rejestracji.

Niedopełnienie obowiązku zagrożone jest karą grzywny.

Składam serdecznie podziękowania **Zarządowi Osiedla w Tyczynie** za wsparcie i pomoc w przygotowaniu i organizacji akcji „Zdrowie na jesień”.

Anita Drażek
Radna Rady Miejskiej w Tyczynie



Drogi do Niepodległej

W przyszłym roku minie 100 lat od odzyskania niepodległości przez Polskę. W naszej Gminie kalendarz obchodów tej wyjątkowej rocznicy rozpoczęliśmy już w listopadzie tego roku dwoma ważnymi wydarzeniami. Informacje o nich znajdzie Państwo w tekście poniżej.

9 listopada br. był szczególnym dniem dla dyrekcji Szkoły Podstawowej w Tyczynie, społeczności uczniowskiej, uczestników i organizatorów konkursu „Drogi do Niepodległej”, a także zaproszonych gości. W tym dniu w hali sportowej gimnazjum odbyła się uroczysta **Inauguracja Narodowych Obchodów 100. Rocznicy Odzyskania Niepodległości RP**. Już na wstępie obecnych oczarował polonez w pięknym wykonaniu uczniów klas gimnazjalnych w strojach z epoki, tańczących pośród bieli i czerwieni - kolorów tak bliskich sercu każdego Polaka.

Spotkanie prowadziła i nad całością czuwała dyrektorka szkoły **Zofia Międlar-Mruk**. Powitała ona zaproszonych gości, a wśród nich burmistrza Tyczyna **Janusza Skotnickiego**, przewodniczącego Rady Miejskiej w Tyczynie **Adama Skowrońskiego**, **Zenona Fajgera** z Instytutu Pamięi Narodowej, przedstawicieli Starostwa Powiatowego, Podkarpackiego Kuratorium Oświaty, placówek oświatowych, instytucji, stowarzyszeń oraz rodziców i uczniów.



Śpiewa Piotr Brzęk. Z tyłu druga z lewej solistka Daria Marcinek

W części oficjalnej jako pierwszy głos zabrał burmistrz Tyczyna. Podziękował on organizatorom za podjęty trud, wyraził radość z tego, że inaugurację jubileuszowych obchodów rozpoczęli młodzi ludzie. Zenon Fajgier z IPN powiedział: „Świętowanie, oprócz radości, powinno prowadzić do refleksji. Wszelkie spory były, są i zawsze będą. Jednak najważniejsza jest niepodległa Polska”. W części oficjalnej odczytane zostały także listy. W imieniu Podkarpackiego Kuratora Oświaty list odczytała wizytator **Alina Szczepańska**, a w imieniu Starosty Rzeszowskiego **Joanna Nieroda**.

Następnym punktem programu był montaż słowno-muzyczny pt. „Jeszcze Polska nie zginęła, póki my żyjemy”. Część artystyczna wprowadziła zgromadzonych w atmosferę wydarzeń poprzedzających datę 11 listopada 1918 r., prowadząc jeszcze dalej, niemalże do czasów współczesnych. „Wolność” i „Niepodległa” to dwa najważniejsze słowa, które mogliśmy usłyszeć dzięki strofom poetów, m.in. **Krzysztofa K. Baczyńskiego**, **Wisławy Szymborskiej**, recytowanych przez uczniów i **Stacha Ożoga**. Słowa te obecne były także w pieśniach wyśpiewanych przez chór i solistów najpiękniej,



Piękny układ poloneza, który zatańczyli uczniowie klas gimnazjalnych, przygotowała Małgorzata Kędzierska

jak tylko potrafili. W tym dniu szczególnie mocno wybrzmiały słowa **św. Jana Pawła II**: „Wolność nie jest nam dana raz na zawsze. Trzeba ją stale zdobywać na nowo”.

Spektakl, który mogliśmy podziwiać, powstał dzięki pracy uczniów i nauczycieli. Słowa uznania należą się młodzieży oraz ich opiekunom: **Dianie Hałoń** odpowiedzialnej za muzykę i śpiew oraz **Adamowi Jańcowi**, autorowi scenariusza, a zarazem reżyserowi tego wspaniałego widowiska. Całości dopełniła piękna scenografia, którą wykonał **Krzysztof Koziółkiewicz**, nauczyciel plastyki.

Po części artystycznej odbyło się wręczenie nagród zwycięzcom w gminnym konkursie „Drogi do Niepodległej”, którego organizatorami byli: Towarzystwo Miłośników Ziemi Tyczyńskiej i Szkoła Podstawowa w Tyczynie. Konkurs miał na celu zainteresować dzieci i młodzież naszej Gminy tematem odzyskania niepodległości, poszerzyć wiedzę historyczną uczniów, zapoznać ich z pięknymi polskimi pieśniami patriotycznymi. Swoją wiedzę uczniowie mogli wykazać się na płaszczyźnie historycznej, literackiej i muzycznej. Prace dzieci oceniała komisja w składzie: **Elżbieta Baran**, **Zofia Domino**, **Anna Domino**, **Zakia Cieślicka-Majka**, **Zbigniew Sztaba**, **Andrzej Hałoń**. Koordynatorem projektu była **Barbara Stempniowska**. Nagrody dla uczniów ufundowało TMZT. Na zakończenie spotkania wysłuchaliśmy koncertu pieśni w wykonaniu laureatów konkursu „Drogi do Niepodległej” (solistów: **Piotra Brzęka** i **Aleksandry Jacyk** oraz Chóru z SP w Tyczynie), był także występ zespołu „Flimero” i wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych.

Patroni honorowi uroczystości: Wojewoda Podkarpacki, Marszałek Województwa Podkarpackiego, Starosta Rzeszowski, Podkarpacki Kurator Oświaty, Instytut Pamięi Narodowej, Burmistrz Tyczyna. **Patronatem medialnym Inaugurację objęły:** TVP3 Rzeszów, Radio VIA, Radio Rzeszów, Gazeta Nowiny oraz portal Nowiny24.

Tekst: **Alicja Kustra**



Organizatorzy spotkania, wykonawcy montażu słowno-muzycznego wraz z laureatami konkursu „Drogi do Niepodległej”

Zwycięzcy w gminnym konkursie „Drogi do Niepodległej”

Konkurs plastyczny

Kategoria kl. 0–III: I miejsce - Maja Szpala (SP Borek Stary), II miejsce - Aleksandra Wisz (SP Tyczyn).

Kategoria Kl. IV–VII: I miejsce ex aequo: Martyna Prędką (SP Tyczyn) i Amelia Meksuła (SP Kielnarowa), II miejsce ex aequo - Julia Koń (SP Borek Stary) i Kornelia Zawadzka (SP Hermanowa), III miejsce ex aequo - Wiktoria Stanio (SP Kielnarowa) i Karolina Budak (SP Matysówka).

Kategoria gimnazjum: I miejsce - Adrianna Szczeppek, II miejsce ex aequo Aleksandra Stanio i Karolina Paśko, III miejsce ex aequo - Kamila Rząsa i Marlena Baran.

Kategoria liceum: I miejsce - Aleksandra Tomaszek.

Konkurs Historyczny

Kat. szkoła podstawowa: I miejsce - Kinga Rochecka (SP Kielnarowa), II miejsce - Katarzyna Starzak (SP Kielnarowa), III miejsce ex aequo - Klaudia Urbańska (SP Kielnarowa) i Gabriela Sobkowicz (SP Borek Stary)

Kat. gimnazjum: I miejsce - Artur Tendelski, II miejsce - Jakub Paluch, III miejsce - Aleksandra Kościółek.

Kat. liceum: I miejsce ex aequo Alicja Grabiec i Zuzanna Matyas, II miejsce - Radosław Trzyna.



Koordinator projektu Barbara Stempniowska odczytuje listę laureatów konkursu. Nagrody wręczali: burmistrz Tyczyna Janusz Skotnicki, prezes TMZT Elżbieta Baran oraz dyrektor SP w Tyczynie Zofia Międlar-Mruk

Pieśni Patriotyczne

Kat. szkoła podstawowa - soliści: I miejsce - Piotr Brzęk (SP Tyczyn), II miejsce - Sonia Kozdrańska (SP Kielnarowa), III miejsce - Anna Kret (SP Hermanowa)

Kat. gimnazjum i liceum - soliści: I miejsce - Aleksandra Jacyk, II miejsce - Oliwia Hałoń.

Kat. szkoła podstawowa chóry: I miejsce - Chór SP w Tyczynie, II miejsce - Chór SP w Borku Starym, III miejsce - Chór SP w Hermanowie.

Na podst. protokołu informację przygotowała:
Barbara Stempniowska

„Wolność kocham i rozumiem”

11 listopada br. oficjalne uroczystości z okazji Narodowego Święta Niepodległości rozpoczęła msza św. w tyczyńskim kościele parafialnym odprawiona w intencji Ojczyzny. W nabożeństwie udział wzięły władze samorządowe z burmistrzem Tyczyna **Januszem Skotnickim** i przewodniczącym Rady Miejskiej w Tyczynie **Adamem Skowrońskim** na czele, dyrektorzy placówek oświatowych, instytucji, stowarzyszeń, Orleńscy, Strzelcy oraz mieszkańcy Tyczyna i okolic. W tym szczególnym dniu nie mogło zabraknąć pocztów sztandarowych gminy Tyczyn, jednostek straży pożarnej, szkół i organizacji. Uroczystej eucharystii przewodniczył ks. proboszcz **Marian Czenczek**, a homilię wygłosił ks. **Krzysztof Książek**. W swoim kazaniu zadał on dwa ważne pytania. Dotyczyły one tego, jak dziś rozumiemy znaczenie słów: wolność i ojczyzna. W trakcie homilii ksiądz przypomniał też słowa **Józefa Piłsudskiego**, które aktualne są także teraz: „Naród, który nie szanuje swej przeszłości, nie zasługuje na szacunek teraźniejszości i nie ma prawa do przyszłości”. Po mszy św., prowadzeni przez Orkiestrę Dętą WSK i M-GOK w Tyczynie, w uroczystym pochodzie, udaliśmy się pod pomnik **Czynu Patriotycznego**, gdzie złożone zostały kwiaty i wieńce.

Druga część uroczystości odbyła się w sali widowiskowej Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury im. K. Sobczyk w Tyczynie. Rozpoczęło ją wspólne odśpiewanie hymnu polskiego, następnie gospodarz spotkania burmistrz Tyczyna powitał wszystkich przybyłych gości. W swoim krótkim wystąpieniu podkreślił on, że niepodległość zawitała do dużych miast i małych miasteczek prawie sto lat temu. Wspom-

niał też o roli, jaką w roku 1918 w naszym miasteczku odegrał kierownik szkoły **Wilhelm Rożkiewicz**.

Następnie w atmosferę święta z okazji 11 listopada wprowadził nas program artystyczny w wykonaniu **uczniów ze Szkoły Podstawowej w Borku Starym**. Złożyły się na niego tańce, podczas których na scenie królowały symboliczne barwy: biel, czerwień i czerń, montaż słowno-muzyczny i prezentacje multimedialne, mówiące o trudnych polskich dziejach. W tym dniu szczególnie dumnie brzmiały słowa ballady o **Rotmistrzu Pileckim** i pieśni pt. „**Kocham wolność**”. Warto w tym miejscu przytoczyć jej refren, którego fragment był myślą przewodnią części artystycznej: „Wolność kocham i rozumiem, Wolności oddać nie umiem”. Na zakończenie wysłuchaliśmy koncertu pieśni patriotycznych w wykonaniu zespołu śpiewaczego „Tyczyniacy”, któremu akompaniowali **Zbigniew Sztaba i Marian Jeziorski**.

Uczniów do występu przygotowywały panie: **Magdalena Kawa-Szpala, Anna Filip, Maria Piotrowska, Maria Horyń, Anna Patrzyk, Joanna Krztoń**.

Tekst: **Alicja Kustra**



Zgromadzona publiczność

Złote Róże Małego Księcia rozdane Relacja z 7. Festiwalu Piosenek Kasi Sobczyk

22.10 br. w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Katarzyny Sobczyk w Tyczynie odbyła się VII edycja Festiwalu Piosenek Katarzyny Sobczyk „O Złotą Różę Małego Księcia”, wzięło w nim udział 55 wykonawców. Patronat honorowy nad imprezą objęli: Burmistrz Tyczyna, Starosta Rzeszowski, a patronat medialny: TVP Rzeszów, Gazeta Codzienna „Nowiny”, portal Nowiny24 oraz Polskie Radio Rzeszów.

Jury w składzie: **Elżbieta Lewicka** (przewodnicząca komisji, dziennikarka, krytyk muzyczny, prelegent, wykładowca muzyki na Uniwersytecie Rzeszowskim), **Beta Adamczyk** (muzyk chórmistrz, pedagog w Zespole Szkół Muzycznych Nr 1 w Rzeszowie), **Kamil Niemiec** (muzyk, pedagog, instruktor WDK w Rzeszowie, skrzypek grający w Zespole „Hudacy”) - po wysłuchaniu wykonawców w I kategorii wiekowej od lat 10 do 15 przyznało następujące nagrody. **Złotą Różę** dla: **Mikołaja Dyki** z Młodzieżowego Domu Kultury w Starachowicach oraz **Leny Paszek** z Rzeszowskiego Domu Kultury Filia Staromieście, **Srebrną Różę** dla **Kingi Paszek** z Rzeszowskiego Domu Kultury Filia Staromieście i **Norberta Jedlińskiego** z Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Dębica oraz **Brazową Różę** dla **Julii Zielińskiej** z Jasielskiego Domu

Kultury. Ponadto jury przyznało dwa wyróżnienia dla: **Darii Marcinek** ze Szkoły Podstawowej w Tyczynie oraz **Aleksandry Chyłek** z Rzeszowskiego Domu Kultury Filia Staromieście.

W kategorii zespoły wokalne od 10 do 15 lat jury postanowiło nie przyznawać I i II miejsca. **Brazową Różę** otrzymał Duet EMI – EM **Emilia Tworek** i **Emilia Bryła** z Domu Kultury w Sokolnikach.

Po wysłuchaniu wykonawców II kategorii wiekowej (od 16 lat wzwyż) jury w składzie: **Elżbieta Lewicka** (przewodnicząca komisji), **Jerzy Dynia** (dziennikarz muzyczny, artysta muzyk), **Andrzej Klee** (dziennikarz muzyczny Radia Rzeszów) przyznało następujące nagrody i wyróżnienia: **Złotą Różę** dla **Oliwii Skóry** z Centrum Sztuki Wokalnej w Rzeszowie, **Srebrną Różę** dla **Kornelii Kulczyckiej** z Młodzieżowego Domu Kultury w Rzeszowie oraz **Ewy Siembidy** z Rzeszowa, **Brazową Różę** dla **Małgorzaty Łeski** z Rzeszowskiego Domu Kultury Filia Staromieście oraz **Magdaleny Bukaly** z Młodzieżowego Domu Kultury w Rzeszowie. Wyróżnienia otrzymały: **Wiktoria Gawel** z Klubu 5. Batalionu Strzelców Podhalańskich w Przemyślu, **Julia Cwian** z Klubu 5. Batalionu Strzelców Podhalańskich w Przemyślu oraz **Aleksan-**

dra Wajda z Centrum Sztuki Wokalnej w Rzeszowie.

W kategorii zespoły wokalne od 16 lat wzwyż **Złotą Różę** otrzymał **Zespół Akwarium** z Klubu 5. Batalionu Strzelców Podhalańskich w Przemyślu.

Po części konkursowej uczestnicy oraz zgromadzona publiczność mieli okazję wysłuchać koncertu pt. „**Nic nie może wiecznie trwać**” w wykonaniu Sekcji Wokalnej Klubu 21. Brygady Strzelców Podhalańskich w Przemyślu wraz z solistką **Małgorzatą Boć** oraz występu laureatów.

Wszystkim uczestnikom dziękujemy i zapraszamy za rok!

Tekst: **Zofia Matys**

- dyrektor M-GOK w Tyczynie

Organizatorzy 7. edycji Festiwalu Piosenek Katarzyny Sobczyk „O Złotą Różę Małego Księcia” składają serdeczne podziękowania sponsorom: Burmistrzowi Tyczyna Januszowi Skotnickiemu, Staroście Rzeszowskiemu Józefowi Jodłowskiemu, Zarządowi Osiedla w Tyczynie, Bankowi Spółdzielczemu w Tyczynie, firmie Handlowo-Usługowej Bogdan Majda Sklep Mewa 2, firmie Handel art. spożywczo-przemysłowymi w Tyczynie.



„Matysowanie” w gościnie u Słowaków

W dniach 14-15.10 br. na zaproszenie burmistrza Margecan **Igora Petrika** Zespół Śpiewaczy „Matysowanie” reprezentował polską kuchnię podczas 7. edycji festiwalu **Margecińskie fajnoty**. Jest to jedno z najbardziej popularnych wydarzeń w regionie **Koszyc** na Słowacji, na które zjeżdżają odwiedzający z odległych miejscowości.

Podczas festiwalu centrum Margecan zamienia się w wielki stół zastawiony szeroką gamą lokalnych specjałów. Wyjątkowy wymiar tego wydarzenia polega na tym, że odwiedzający mogą obserwować cały proces powstawania przysmaków. Dzięki ogromnym wysiłkom organizatorów oprócz pysznej kuchni nie zabrakło też bogatego programu

kulturalnego. Na scenie odbywały się występy zespołów ludowych, swoją twórczość prezentowali miejscowi artyści, rzemieślnicy, odbywały się warsztaty dla dzieci.

Podczas pierwszego dnia, w sobotę, odwiedzający festiwal mogli skosztować tradycyjnych potraw przygotowanych przez gospodynie z okolicznych wiosek. Jednym z najbardziej popularnych przysmaków były tradycyjnie gruloŇniki, czyli placki ziemniaczane. Przez cały dzień kucharze regionu koszyckiego walczyli o tytuł najsmaczniejszej kuchni. W drugim dniu swoje lokalne specjały przygotowywali kucharze z Rumunii, Polski, Serbii, Czech, Ukrainy, Szwecji. Polskie przysmaki na oczach odwiedzających przygotowywali członko-

wie Zespołu Śpiewaczego „Matysowanie”. Pierogi, oponki, kapuśniaczki, bigos, żurek, chleb ze smalcem to tylko niektóre z wielu potraw. Nasze stoisko było jednym z najbardziej obleganych i przyciągało tłumy turystów, którzy chętnie kupowali za lokalne fajnoty polskie specjały. Stoisko „Matysowian” zachęcało pysznymi wyrobami kulinarnymi, wystrojem, strojami ludowymi, ale też muzyką i śpiewem.

Bardzo dziękujemy Paniom i Panom z Zespołu za trud i wysiłek włożony w przygotowanie stoiska, za całodniową pracę, a **Zbigniewowi Sztabie** za akompaniament.

Władze Margecan wyraziły podziw dla zespołu „Matysowanie”, zapraszając nas równocześnie do udziału w festiwalu za rok.

tekst: **Małgorzata Korcz**

Śladami tyczyńskich Żydów

Echa wycieczki do Bełżca

Od Redakcji: W październikowym numerze GT mogli Państwo przeczytać obszerną relację prezes TMZT **Elżbiety Baran** z wycieczki do Bełżca, Rokietnicy i Dubiecka. Tekst ten uzupełniamy krótką informacją autorstwa **Bogumiły Dziepak**, polonistki ze Szkoły Podstawowej w Tyczynie.

Ostatnie dni czerwca 1942 r. Tyczyńscy Żydzi wypędzani są z domów. Mogą zabrać konieczne rzeczy. Na co mają się przygotować? Dlaczego zostają pozbawieni prawa do zwykłego, codziennego życia? Do pracy lub szkoły, do domu i bożnicy, do śmiechu i płaczu? Ile minut dostali na spakowanie się? Czy podejmowali racjonalne decyzje? Jak zmieścić dorobek życia w walizce? W węzełku? Jak uspokoić dzieci?

Najpierw trafią do getta w Rzeszowie, potem ci, którzy zostaną ocenieni jako niezdolni do pracy, zginą w lasach pod Głogowem. Pozostali jadą do Bełżca... Nikt nie wróci. Nikt nie ma swego oznaczonego imieniem grobu, macewy, nikt nie położy na niej kamyczka.

Czy umiemy sobie wyobrazić, co myśleli, co czuli? Kiedy opuściła ich nadzieja? Ile musieli znieść, zanim przyszła straszna śmierć?

3.10 br. ruszamy ich śladem. Bezpieczni, syci, w wygodnym autokarze. Wiemy, dokąd jedziemy, wiemy, że wrócimy, ubraliśmy się ciepło i zabraliśmy kanapki. Na wycieczkę zaprosili nas członkowie Towarzystwa Miłośników Ziemi Tyczyńskiej - prowadziły ją z ogromnym zaangażowaniem **Elżbieta Baran** i **Zofia Domino**, a wyjazd przygotowała **Beata Rychlik**.

Jak ludziom bardzo młodym przekazać prawdę okrutnego czasu wojny? Jak nauczyć empatii, tolerancji, otwartości? Organizatorkom tej wyprawy znakomicie się to udało. Muzeum-obóz uczyniło wielkie wrażenie, ale mocniej zadziałał klimat opowieści, za co składam najserdeczniejsze podziękowania w imieniu uczniów klas siódmych Szkoły Podstawowej w Tyczynie.

Mądry Polak po szkodzie

Za dobrze nam
obecnie
dziś
nie doceniamy
wolności

pełne żołądki
sakiewki też
obojętne wartości
Polskości

zapominamy
o darze krwi
honorze
poległych
czci

kiedy brzemień ucisku
zniewala
cenimy
symbole wolności

Anna Kocór

O rzeszowskim getcie

Krótką lekcja historii

Rzeszowskie getto obejmowało 24 ulice i 2 place. Bramy wejściowe, zwane „wrotami do piekła”, zlokalizowano u wylotu Mickiewicza, przy ul. Gałęzowskiego i na skrzyżowaniu ulic Króla Kazimierza i Baldachówki. Na zewnątrz wartę pełnili żandarmi niemieccy i policja granatowa, a od strony getta policja żydowska. Wydostanie się na „stronę aryjską” graniczyło z cudem. W getcie panowały okropne warunki, a śmiertelność wynosiła do 40 procent!



Marsz Żydów rzeszowskimi ulicami do getta
Źródło: Internet

Akcję likwidacji getta rozpoczęto 7 lipca 1942 r. Na teren dzisiejszego placu Ofiar Getta spędzono tysiące Żydów, którzy długie godziny czekali na rozkazy SS-manów. Kiedy wreszcie je wydano, tłum nieszczęśliwych ruszył w stronę dworca w Staroniwie. Całą akcję przyglądali się starosta rzeszowski major SS dr **Heinz Ehaus** i zarządca miasta **Albert Pavlu**.

Do Bełżca wywieziono ok. 6 tys. osób, a w lasach głogowskich rozstrzelano kolejne 2 tys. W sierpniu do Pełkiń k. Jarosławia wywieziono blisko tysiąc kobiet i dzieci, a w listopadzie ok. 2 tys. Żydów. Na jesieni rzeszowskie getto podzielono na dwie strefy: w jednej osadzono zdolnych do pracy mężczyzn, zaś w drugiej części dzieci, kobiety, starców i chorych.

Ostateczna likwidacja getta w Rzeszowie nastąpiła z początkiem września 1943 r. Wywieziono wówczas transporty Żydów do Auschwitz, Szepietowa k. Jasła i głogowskich lasów. W Rzeszowie pozostawiono jedynie kilkaset osób, których zadaniem było porządkowanie pozostawionego mienia. Część z nich w lutym wywieziono do Stalowej Woli i Płaszowa. Pozostało jedynie ok. 500 osób pracujących w fabryce silników lotniczych, jednak niedługo później i ich Niemcy wywieźli (lipiec 1944 r.).

Z blisko piętnastu tysięcy Żydów, którzy przewinęli się przez rzeszowskie getto, ocalała tylko jedna osoba - grabarz **Szaja Platzer**. Mieszkał on przy żydowskim cmentarzu na Czekaju, w małym domku. Grzebał on swych braci zwożonych często także po egzekucjach. Tak, tylko on ocalał, zmarł śmiercią naturalną, ze starości. Ale czy w tym przypadku można mówić o szczęściu?...

Oprac. **A. Kustra** na podstawie tekstu **Arkadiusza Bednarczyka**

Dzień Edukacji Narodowej

Dzień Edukacji Narodowej upamiętnia rocznicę powstania Komisji Edukacji Narodowej, która została utworzona z inicjatywy króla **Stanisława Augusta Poniatowskiego** i zrealizowana przez Sejm 14 października 1773 r.

Od roku 1982 na mocy ustawy Karta Nauczyciela święto to obchodzone jest jako dzień wszystkich pracowników oświaty 14 października. W naszej szkole w przeddzień tego święta odbył się uroczysty apel, w którym uczestniczyła społeczność szkolna oraz rodzice.

Na wstępie uczniowie klasy czwartej zaprezentowali **program słowno-muzyczny** tematycznie związany ze świętem pracowników oświaty. Uczniowie przedstawili też kilka żartobliwych scenek z życia szkolnego. Występy urozmaicił również szkolny zespół wokalny.

Widzowie mogli też oglądać popisy taneczne przedszkolaków oraz talenty wokalne i taneczne

uczniów klasy III b. Na zakończenie uczniowie klas VI i VII zaprezentowali pokaz mody.

W swoim okolicznościowym wystąpieniu dyrektor SP w Borku Starym **Lucjan Osiadły** podkreślił rolę nauczycieli w realizacji trudnych zadań dydaktyczno-wychowawczych, szczególnie w tym roku szkolnym, w związku z wprowadzoną reformą szkolnictwa. Wręczył też **Magdalenie Kawie-Szpali** nagrodę Burmistrza Tyczyna za szczególne osiągnięcia w pracy dydaktyczno-wychowawczej.



XIV Gminny Turniej Tenisa Stołowego

25.10 br. w sali gimnastycznej naszej szkoły odbył się 14. Indywidualny Turniej Tenisa Stołowego pod honorowym **patronatem Burmistrza Tyczyna**. Zawody odbywały się w kategorii dziewcząt i chłopców. W tegorocznych zmaganiach wzięło udział **53 zawodników** (19 dziewcząt i 34 chłopców), uczniów klas 4-7 ze wszystkich szkół podstawowych gminy Tyczyn. Rozgrywki odbywały się zgodnie z przepisami Polskiego Związku Tenisa Stołowego (do dwóch przegranych z prawem do gry od tyłu o II miejsce). Po kilkugodzinnych zmaganiach wyłonieni zostali zwycięzcy w obydwu kategoriach.

W kategorii chłopców zwyciężył **Dawid Inglot** przed **Kacprem Krużlem** (obydwaj SP Borek Stary), a 3.miejsze zajął **Dawid Jasiński** (SP Kielnarowa). Dalsze pozycje zdobyli: **Tomasz Nowak** (SP Kielnarowa), **Jakub Filip** (SP Borek Stary), **Kacper Mrozicki** (SP Matysówka), **Karol Bargiel** (SP Kielnarowa) i **Kacper Kuk** (SP Borek Stary). Wśród dziewcząt wygrała

Magdalena Pluta (SP Borek Stary), która wyprzedziła **Ilonę Szymkowicz** (SP Kielnarowa) oraz **Natalię Szurę** (SP Borek Stary). Miejsca od 4. do 8. zajęły: **Oliwia Wanat** (SP Kielnarowa), **Julita Drabicka** (SP



Od lewej I. Szymkowicz, M. Pluta, N. Szura



Od lewej: K. Krużel, D. Inglot, D. Jasiński

Borek Stary), **Klaudia Bieniek** (SP Borek Stary), **Monika Mazurkiewicz** (SP Kielnarowa) i **Karolina Szura** (SP Borek Stary). Zdobywcy pierwszych miejsc otrzymali puchary, dyplomy i nagrody rzeczowe. Na zawodników, którzy zajęli miejsca od drugiego do ósmego przygotowano dyplomy i nagrody rzeczowe. Fundatorem nagród był Szkolny Klub

Sportowy w Borku Starym. Nagrody zwycięzcom wręczali: **Jadwiga Kłos** – sekretarz Gminy Tyczyn oraz **Lucjan Osiadły** – dyrektor SP w Borku Starym.

Gratulujemy tenisistom, którzy zajęli punktowane miejsca, oraz dziękujemy wszystkim zawodnikom za udział w turnieju oraz sportową walkę.

Teksty i zdjęcia: **Andrzej Zajac**

**Numer 12 „Głosu Tyczyna”
ukaze się z datą 24 grudnia 2017 r.**

Termin składania tekstów upływa: 11.12 br.

Teksty można przysyłać e-mailem na adres redakcji: **glostyczyna@tyczyn.pl** oraz składać osobiście w siedzibie redakcji: **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna**, ul. Mickiewicza 1, 36-020 Tyczyn, tel. (17) 22-19-410 w godz. pracy biblioteki lub w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie**, ul. Rynek 18, 36-020 Tyczyn, w pok. 24, tel. (17) 23-04-924.

Wycieczka przedszkolaków do Fabryki Czekolady

6.11 br. dzieci z oddziału przedszkolnego SP w Bor-ku Starym wybrały się na wycieczkę do **Fabryki Czekolady w Korczynie** koło Krosna.

Przedszkolaki swój pobyt rozpoczęły od zwiedzania jej wnętrza urządzonego w stylu starej fabryki. Wystrój pijalni stanowią liczne rury, zawory, a szczególną atrakcją dla wszystkich odwiedzających są miniaturowe pociągi przewożące w wagonikach czekoladki. W pomieszczeniu znajduje się również największa w Polsce **czekoladowa fontanna o wysokości 2,4 m**, po której spływa **280 kilogramów mlecznej czekolady**.

Naszą wycieczkę oprowadzał właściciel Pijalni Czekolady **Mirosław Pelczar**, który w ciekawy sposób przedstawił proces powstawania czekolady (od ziarenka do tabliczki). Pod jego okiem dzieci samodzielnie wykonywały i ozdabiały czekoladowe tabliczki i lizaki. Podczas całej prezentacji **pan chocolatier** (czekoladnik) częstował wszystkich różnymi rodzajami czekolad: gorzką, mleczną, białą z owocowymi dodatkami oraz pralinkami. Na zakończenie spotkania każdy mógł też wybić swoją pamiątkową monetę.



Fot. Elżbieta Kociubińska

W drodze powrotnej udaliśmy się do **Rezerwatu Przyrody Prządk**, gdzie przedszkolaki mogły podziwiać ogromne formacje skalne sięgające ponad 20 metrów. Zmęczeni, ale pełni wrażeń bezpiecznie wróciliśmy do szkoły.

Tekst: **Joanna Krztoń**

Spektakl teatralny o św. Bracie Albercie

W niedzielę 15.10 br. na zakończenie Tygodnia Pieskiego w M-GOK-u w Tyczynie została wystawiona sztuka teatralna pt. „**Umarł Adam Chmielowski, na-**



rodził się Brat Albert”. W spektaklu wzięła udział młodzież z Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży pod kierunkiem **ks. Piotra Sali**. Wydarzenie to poprzedziła prezentacja multimedialna, następnie zrecytowano wiersz na cześć świętego, a na koniec aktorzy odmówili wspólną modlitwę oraz odśpiewali papieskie piosenki.

Akcja sztuki rozgrywa się w pracowni malarskiej **Adama Chmielowskiego**, a następnie przenosi się do miejskiej ogrzewalni w Krakowie. Wybitny malarz zamiast narzekać i krytykować ówczesne otoczenie, postanowił wejść w środowiska marginesu społecznego i pochylić się nad ludzką biedą. Poświęca swoje życie najuboższemu, przywraca im wiarę, nadzieję i miłość, że Bóg nie powiedział w ich życiu ostatniego słowa, a na dobre decyzje nie jest nigdy za późno.

Tekst: **ks. Piotr Sala**

Akcje charytatywne w SP w Hermanowej

Szkoła jako instytucja odpowiadająca nie tylko za kształcenie, ale i wychowanie, stara się wspierać **przedsięwzięcia charytatywne**. Ich celem jest m.in. kształtowanie wrażliwości emocjonalnej dzieci czy stwarzanie sytuacji do aktywnego włączania się w pomoc potrzebującym. My, dorośli, powinniśmy tłumaczyć i zwracać uwagę młodych na to, jak **ważne jest niesienie bezinteresownej pomocy** tym, którzy jej potrzebują. Akcje organizowane w szkołach, zarówno te charytatywne jak i społeczne, wzbudzają u uczniów poczucie własnej wartości, uwrażliwiają na potrzeby i problemy innych, uczą empatii, a także tego, że wspólnie możemy wiele zdziałać.



W Szkole Podstawowej w Hermanowej obecnie odbywają się dwie zbiórki. Pierwsza zorganizowana jest przy współpracy z **Fundacją Podkarpackie Hospicjum Dla Dzieci**. Uczniowie naszej szkoły mogą przekazać nieuleczalnie chorym dzieciom podarunki w postaci odzieży, artykułów spożywczych, zabawek czy gier. Drugą akcją w naszej szkole jest zbiórka karmy i akcesoriów **dla zwierząt ze schroniska**. Uczniowie chętnie wpierają akcje charytatywne i chcą brać w nich udział, niosąc pomoc potrzebującym.

tekst: **Karolina Witek** - pedagog szkolny, nauczyciel świetlicy w SP w Hermanowej



KONKURS POETYCKI „Z morałem”

Grupa Miłośników Teatru oraz Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie
- filia MGOK Tyczyn

ogłaszają konkurs poetycki w ramach projektu „Dobranoc Panu Panie Młynarski”

- Cele konkursu:**
- Pobudzanie aktywności poetyckiej.
 - Krzewienie kultury słowa.
 - Popularyzacja twórczości **Wojciecha Młynarskiego**.
 - Promocja amatorskiej aktywności twórczej dzieci i młodzieży.

Zasady uczestnictwa:

1. W konkursie mogą wziąć udział dzieci i młodzież ze szkół podstawowych i liceów.
2. Uczestnik zgłasza do konkursu jeden wiersz o dowolnej tematyce zakończony morałem.
3. Wiersz powinien być opisany w następujący sposób: • tytuł wiersza, • imię i nazwisko uczestnika, • wiek uczestnika, • nr tel. do opiekuna.
4. Termin nadsyłania prac konkursowych upływa **27 listopada 2017 r.** Wiersze można przesłać pocztą lub dostarczyć osobiście (decyduje data faktycznego wpływu do CDKiIT), adres: **Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie, ul. Grunwaldzka 29, 36-020 Tyczyn.**
5. Wiersze oceniać będzie profesjonalna komisja, powołana przez organizatora, która przyzna nagrody.
6. Wyniki konkursu zostaną opublikowane na stronie internetowej M-GOK Tyczyn **1 grudnia 2017 r.**
7. Laureaci zostaną powiadomieni telefonicznie o terminie wręczenia nagród.
8. Nagrodzone i wyróżnione wiersze zostaną zaprezentowane podczas finału projektu „Dobranoc Panu Panie Młynarski” oraz opublikowane w „Głosie Tyczyna”.

Kontakt: CDKiIT, nr tel. (17) 23-02-327, email: cdkiit@wp.pl



Projekt dofinansowano ze środków Programu „Działalność Lokalnie X” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce” oraz Ośrodek Działalność Lokalnie Fundacji Generator Inspiracji.

Grupa Nieformalna „Żyj Kolorowo”, M-GOK Tyczyn,
CDKiIT oraz TMZT zapraszają na
wernisaż prac warsztatowych
PRZESTRZEŃ SZTUKI
12.12.2017 (wtorek)
godz. 17:00

W programie:

- ❖ Wystawa prac malarskich, batiku oraz kompozycji florystycznych powstałych na warsztatach
- ❖ Podsumowanie projektu
- ❖ Prezentacja wydanych w ramach projektu kartek pocztowych przedstawiających prace oraz zdjęcia z warsztatów
- ❖ Słodki poczęstunek

W warsztatach udział wzięli: Justyna Antosz, Krystyna Chabaj, Barbara Czechowicz, Kazimiera Dejneka, Anna Domino, Antonina Domino, Joanna Domino, Tamara Dziedzic, Elżbieta Dobrzańska, Julia Hadała, Maria Hadała, Agnieszka Hadała, Iwona Jurek, Danuta Kalita, Urszula Koba, Teresa Leniart, Wanda Ligęza, Justyna Niepokój-Gil, Krystyna Nowak, Beata Ożóg, Wioletta Pasirb, Renata Połaniecka, Daniel Połaniecki, Anna Rożkiewicz, Małgorzata Tereszkiewicz, Katarzyna Tereszkiewicz, Wacław Trzyna

Instruktorzy: Anna Lewanowicz-Domino, Agata Kwiatkowska, Mirosław Pieprzyk

Miejsce: Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie, ul. Grunwaldzka 29

Projekt dofinansowano ze środków Programu „Działalność Lokalnie X” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce” oraz Ośrodek Działalność Lokalnie Fundacji Generator Inspiracji. Realizatorzy projektu: Grupa Nieformalna „Żyj Kolorowo”: Barbara Czechowicz, Maria Hadała, Zakia Cieślicka-Majka

DOBRANOC PANU PANIE
MŁYNARSKI

spektakl słowno-muzyczny podsumowujący
projekt edukacji teatralnej

7.12.2017 (czwartek) godz. 17:30
sala widowiskowa MGOK TYCZYN

Obsada oraz scenografia: Marlena Baran, Sylwia Ciebiera, Szymon Dobrzański, Monika Domino, Karolina Dymek, Julia Hadała, Alicja Kalandyk, Patrycja Kalandyk, Joanna Madera, Magdalena Rosół, Jakub Szybkowski

Opieka instruktorska: Ewa Mrówczyńska, Agnieszka Zaguła, Daniel Lipiec

Koordynacja projektu: Zakia Cieślicka-Majka

Projekt edukacji teatralnej „Dobranoc Panu Panie Młynarski” dofinansowano ze środków Programu „Działalność Lokalnie X” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce” oraz Ośrodek Działalność Lokalnie Fundacji Generator Inspiracji oraz z dofinansowania Młodzieżowej Rady Gminy Tyczyn

Spotkanie z Marcinem Pałaszem

Marcin Pałasz - autor książek dla dzieci i młodzieży - spotkał się 10 listopada br. w Saloniku Literackim tyczyńskiej biblioteki z uczniami drugiej i trzeciej klasy Szkoły Podstawowej w Tyczynie (opiekunowie: **Anna Pondo, Ania Dobrowolska**). Marcin Pałasz za swoją twórczość otrzymał wiele nagród, wśród nich tę najważniejszą – statuetkę Koziołka Matołka w ogólnopolskim konkursie na najlepszą powieść roku 2013. Autor mieszka i pracuje we Wrocławiu. Debiutował w roku 2004 „Opowieściami z Krainy Potworów”, książką, którą napisał specjalnie dla chrześniaka.



Pan Marcin już na początku spotkania wzbudził ogromną sympatię wśród dzieci. Opowiedział im o tym, skąd czerpie pomysły do swoich utworów, o swojej rodzinie i marzeniach. Młodych czytelników rozbawiły jego zabawne historyjki, szczególnie te „straszne” z horrorów, które bardziej przypominają komedie. Szczególną uwagę wzbudziły jego opo-

wieści o tym, jak powstała najważniejsza dla niego książka pt. „Sposób na Elfa”. Autor opisuje w niej przeżabne, prawdziwe historie swojego ukochanego psa. Historii o psie

jest już kilka, a niedługo ukaże się kolejna część. Mam nadzieję, że nowa książka pana Marcina spodoba się dzieciom tak bardzo, że zechcą ją dostać, np. w prezencie pod choinkę. Na zakończenie spotkania autor otrzymał kwiaty i szczególny podarunek – własnoręcznie przygotowane przez uczniów ilustracje do jego utworów.

Spotkanie sfinansowane zostało ze środków powiatu rzeszowskiego we współpracy z Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną w Rzeszowie.

tekst: **Alicja Kustra**



Podziękowanie za spotkanie od uczniów SP w Tyczynie

Musical „Mamma Mia” w Borku Starym

22.09 br. w sali widowiskowej Domu Ludowego w Borku Starym odbył się spektakl muzyczny w wykonaniu młodych artystów, miłośników teatru, realizujących swe aktorskie i wokalne pasje w grupie **Strefa Kultury Młodzieżowej**, działającej przy Gminnej Bibliotece Publicznej w Chmielniku.

Wieczór w klimacie piosenek z lat 70-tych XX w. i piosenek zespołu ABBA niejednego z widzów przeniósł w lata młodości. Wspaniałe „greckie wesele” w żywiołowym i profesjonalnym wykonaniu młodych artystów z naszej okolicy wzbudziło wiele emocji i nawet najmłodsi widzowie dali się ponieść atmosferze musicalu. Spektakl został zrealizowany w ramach projektu „Co jest grane?”.

Serdecznie dziękuję całej grupie (wraz z ekipą techniczną i **Beata Wojnarowicz-Hondz**) za to, że zechcieli wystąpić w Borku Starym, widzom, że nie zawiedli i bardzo ciepło przyjęli gości „zza miedzy”, praktykantkom M-GOK za przygotowanie poczęstunku dla artystów, a wszystkim sympatykom za okazaną życzliwość.

Tekst: **Barbara Mrocza**



Aktorzy na scenie Domu Ludowego w Borku Starym

Aktorzy: Martyna Bialic, Sylwia Ciebiera, Karolina Dulemba, Patrycja Malinowska, Weronika Marciniak, Patrycja Nawojcka, Klaudia Ziaja, Michał Chadam, Michał Kozak, Patryk Nazimek, Marcin Nizioł. **Przygotowanie wokalne:** Paulina Wziątka, Zespół. **Choreografia:** Magdalena Widlak, Patrycja Nawojcka. **Kostiumy:** Diana Bazan. **Scenografia:** Dominika Marciniak, Klaudia Dubczyk. **Nagłośnienie:** Zbigniew Szela.



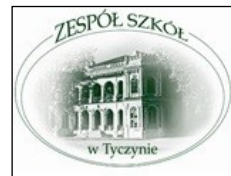
Musical „Mamma Mia” można będzie zobaczyć w Tyczynie **14 stycznia 2018 r.** podczas Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, w **Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Tyczynie**.

WYNAJME

lokale handlowo-usługowe
oraz **zakład fryzjerski** z wyposażeniem
w Borku Starym
(budynek z dużym parkingiem przy drodze głównej obok Domu Ludowego).

INFORMACJE pod nr. tel. (17) 22-91-640





Wyjazd na Białoruś i Ukrainę

Zespół reprezentujący LO w Tyczynie: **Natalia Szewczyk, Mikołaj Hajduk i Arkadiusz Szlęzak** – został laureatem ogólnopolskiego konkursu **„Policjanci w służbie historii”** organizowanego przez Komendę Główną Policji i Instytut Pamięci Narodowej. 2.10 br. w Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Warszawie odbyła się uroczysta gala finałowa. Nagrodą dla zwycięzców była **tygodniowa wycieczka objazdowa po Białorusi i Ukrainie**. Program wyjazdu obejmował ważne dla polskiej historii miejsca na dawnych Kresach Wschodnich. W czasie wycieczki zwiedzaliśmy dawne polskie miasta na Białorusi i Ukrainie, siedziby królewskie i magnackie, muzea poświęcone wybitnym twórcom kultury, cmentarze będące ostatnim śladem polskiej przeszłości tych terenów.

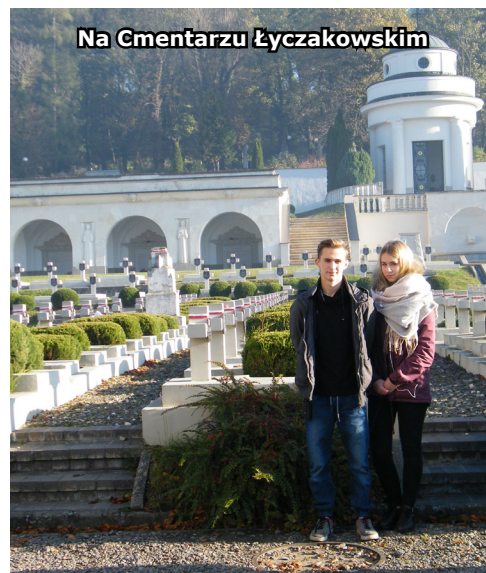


Uczniowie LO na gali finałowej

Ponieważ tematyka konkursu dotyczyła Policji Państwowej w II RP oraz losów jej funkcjonariuszy po wybuchu II wojny światowej, to głównym punktem programu były wyjazdy do miejsc, które dla polskich policjantów, znajdujących się na terenach pod okupacją radziecką, były miejscami kaźni i śmierci. Mieliśmy możliwość, niedostępną większości Polaków, odwiedzić dawne więzienia NKWD oraz miejsca masowych mordów dokonywanych na polskich elitach. Części z nich nadano już charakter polskich cmentarzy wojennych, udało się również odtworzyć listy osób tam zamordowanych. Na tabliczkach memoratywnych znaleźliśmy nazwiska wielu osób pochodzących z okolic Rzeszowa i Tyczyna – to ci, którzy często zaginęli bez wieści, a rodziny nigdy nie doczekały się informacji o ich losach. Niektóre miejsca masowych zbrodni nadal nie zostały zbadane, a ofiary pozostają anonimowe. Ta część programu wyjazdu była bardzo trudna emocjonalnie, ale nieodzowna, jeśli chce się poznać całą przeszłość dawnych Kresów Wschodnich.

Nasza trasa po Białorusi wiodła przez **Grodno, Lidę i Mińsk**. Ten etap zakończyliśmy na uroczysku Kuropaty, miejscu ukrycia zwłok tysięcy Polaków zamordowanych przez NKWD. Zwiedziliśmy również **zamek Radziwiłłów w Nieświeżu** oraz **Baranowicze**. Wycieczkę po Ukrainie rozpoczęliśmy od **Kijowa**, a pobyt w stolicy za-

kończyliśmy złożeniem kwiatów i zniczy na polskim cmentarzu wojennym w **Bykowni**. W dalszej drodze odwiedziliśmy **Żytomierz** i **Krzemieniec**. Ostatnim punktem programu był **Lwów**. Po zwiedzeniu miasta udaliśmy się na **Cmentarz Łyczakowski i Cmentarz Orłąt Lwowskich** – miejsce, w którym od zadumy i refleksji nad tragiczną przeszłością nie można uciec.



Na Cmentarzu Łyczakowskim

Będziemy wspominać miejsca kryjące w sobie tajemnicę przeszłości i ludzi – życzliwych, pogodnych, mimo nielatywnej rzeczywistości ich krajów.

Jak podsumować ten wyjazd będący żywą lekcją historii? Może tak: zabłądziliśmy w Krzemieńcu w drodze na polski cmentarz. Myląc ścieżki, weszliśmy na jedno z dwóch wzniesień górujących nad miastem i na cmentarz dotarliśmy od strony lasu. Od strony zapomnianej, może nie przez Boga, ale przez ludzi na pewno. W promieniach zachodzącego, jesiennego słońca, między starymi drzewami ukazały się nam groby Polaków, którzy kiedyś tam żyli. Wielkie nazwiska polskiej przeszłości są już prawie niewidoczne na pochylonych krzyżach i popękanych marmurowych płytach. Odchodzą w przeszłość, tak jak wiele innych miejsc na Kresach Wschodnich, w których zapisała się polska historia. Dziś terytorialnie są poza Polską, ale nigdy nie przestaną być częścią dziejów naszego narodu. To świadectwo skomplikowanej, często tragicznej, ale jakże ważnej przeszłości, o której zapominać nie wolno.

Małgorzata Sochacka - opiekun zespołu konkursowego, nauczyciel LO w Tyczynie



Przed pomnikiem Jarosława Mądrego przy Złotej Bramie w Kijowie

NZOZ CENTROMED

Informujemy pacjentów, że od **24.11.2017 r.** w NZOZ „Centromed” w Tyczynie będzie otwarta

prywatna Poradnia Kardiologiczna. Przyjmować będzie **dr nauk med. Marek Sienicki** - specjalista kardiolog.

Zapraszamy



Polsko-słowacki wyjazd studyjny

W dniach 19-20.09 br. dziewięcioro uczniów LO w Tyczynie z klas IIa i IIb: **Aleksandra Nowak, Wiktoria Fogiel, Martyna Jarema, Natalia Nehir, Zofia Gierczak, Klaudia Pałys, Aleksandra Dziobak, Robert Łowczyk i Paweł Bomba** wraz z opiekunem **Ewelina Pleśniak** wzięło udział w wyjeździe studyjnym, którego tematem było: „Dziedzictwo kulturowe polsko-słowackiego pogranicza przez pryzmat legend i opowieści”. Wyjazd ten odbył się w ramach Programu Interreg V-A Polska – Słowacja 2014 – 2020, a zorganizowało go Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych „Agglomeracja Rzeszowska”.



W ciągu dwóch dni młodzież naszego liceum miała okazję zintegrować się

z rówieśnikami z **LO w Dynowie** oraz gośćmi ze szkoły w **Svidniku na Słowacji**. Program wizyty był bardzo atrakcyjny.

Uczestnicy zwiedzili: Podziemną Trasę Turystyczną w Rzeszowie, Pałac Lubomirskich w Boguchwale, w którym znajduje się szkoła średnia, Gminną Bibliotekę Publiczną oraz Miejskie Centrum Kultury w Boguchwale. Kolejnym punktem programu była wizyta w **Pałacu Woźdickich w Tyczynie**, będącym siedzibą naszej szkoły, oraz spacer po parku dworskim. W pięknych wnętrzach pałacowych młodzież miała okazję usłyszeć legendy związane z tym miejscem oraz poznać jego historię. Na zakończenie pierwszego dnia wizyty uczestnicy zwiedzili ruiny zamku Kamieniec w Odrzykoniu wraz z interaktywną salą tortur. Po tak intensywnym dniu uczestnicy wyjazdu wypoczywali w Dworze Kombornia w Korczynie. Zwiedzane miejsca ujęte w programie spotkania cieszyły się dużym zainteresowaniem uczniów, wizyta umożliwiła również pogłębienie relacji polsko-słowackich wśród młodzieży. Następnego dnia grupa polsko-słowacka uczestniczyła w konferencji na temat roli legend i opowieści w zachowaniu dziedzictwa kulturowego. Po obiedzie, pełni wrażeń i miłych wspomnień, uczniowie wrócili do domu z nadzieją na ponowne spotkanie z nowo poznanymi przyjaciółmi ze Słowacji.

Ewelina Pleśniak – nauczyciel ZS w Tyczynie

Obchody Święta Niepodległości „na sportowo”

W sobotę 11.11 br. w Rzeszowie odbył się **5. PKO Bieg Niepodległości**. Był to wyjątkowy bieg, w którym na starcie biegacze utworzyli „żywą flagę”, aby w ten sposób uczcić odzyskaną przez Polskę niepodległość. W biegu startowało rekordowe **1660 osób**, które chciały sprawdzić swoje możliwości na **dystansie 10 kilometrów** i równocześnie „na sportowo” uczcić 99. obchody Święta Niepodległości.

W tym wyjątkowym sportowym wydarzeniu wystartowały dwie olimpijki i medalistki Mistrzostw Polski: **Karolina Nadolska** (olimpijka z Londynu, specjalistka w biegach długodystansowych, rekordzistka Polski w biegu na 10 km), **Matylda Kowal** (olimpijka z Londynu i Rio de Janeiro, specjalistka w biegu na 3 km z przeszkodami, tegoroczna Mistrzyni Polski na tym dystansie, srebrna medalistka Drużynowych Mistrzostw Europy w Lille z tego roku), **Izabela Trzaskalska** (specjalistka w biegach długich, tegoroczna reprezentantka Polski w maratonie podczas Mistrzostw Świata w Londynie), **Ewa Jagielska** (medalistka mistrzostw Polski na 5 km i 10 km). Wśród mężczyzn wystartowali również: **Szymon Kulka** (specjalista w biegach długodystansowych i przełajowych, wielokrotny medalista Mistrzostw Polski, Mistrz Europy w biegach przełajowych) oraz **zawodnicy z Kenii i z Ukrainy**. W biegu tym udział wzięli także: uczeń Liceum Ogólnokształcącego w Tyczynie **Dominik Furman** z klasy 2b oraz nauczyciel wychowania fizycznego **Sylwia Niemiec**.



W biegu tym udział wzięli także: uczeń Liceum Ogólnokształcącego w Tyczynie **Dominik Furman** z klasy 2b oraz nauczyciel wychowania fizycznego **Sylwia Niemiec**.

Tekst: **Sylwia Niemiec**

– nauczyciel wychowania fizycznego w ZS w Tyczynie

Niepodległość - trudne słowo

Uwięziony ptak nie śpiewa.

A czy wiesz dlaczego?

Bo nie spotkasz nigdy w klatce, ptaka szczęśliwego.

13.11 br. Szkole Podstawowej w Hermanowej odbył się uroczysty apel z okazji 99. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę. Uczniowie klasy VII (wychowawca **Jacek Stryczek**) przygotowali niezwykle dojrzale, przesycone duchem patriotyzmu przedstawienie. W trakcie apelu można było usłyszeć pieśni takie jak: *Piechota* czy *Uwięziony ptak*, przygotowane przez chór szkolny (opiekun **Alicja Mróz**). Wśród małych artystów zaprezentowała się także najstarsza grupa przedszkolna, której wychowawcą jest **Małgorzata Błędniak**, oraz zespół taneczny **Largo** (opiekun **Marta Rzućek**) w przepięknym polonezie. Przedostatnim punktem uroczystości była „mała lekcja historii”, którą poprowadziła



Renata Okoń. Opowiedziała ona o osobach z Hermanowej, które walczyły za nasz kraj. Na koniec przedstawiciele każdej z klas, poczet sztandarowy oraz dyrektor **Elżbieta Rożek** w uroczystym pochodzie udali się złożyć znicze pod pamiątkowymi tablicami umieszczonymi na budynku naszej szkoły.

Tekst: **Aleksandra Kustra**

– nauczyciel świetlicy w SP w Hermanowej

Zdrowotne właściwości aloesu

Aloes to wiecznie zielona roślina przypominająca wyglądem kaktusy, należy jednak do rodziny roślin liściowych. Egzotycznie występuje na piaszczystych i kamienistych terenach Afryki, Półwyspu Arabskiego i Madagaskaru. Można wyróżnić około 400 gatunków tej rośliny, która przybiera rozmaite formy (drzewiaste, krzewiaste, byliny, czasami liany). Niestety, tylko niewielka część roślin nadających się do uprawy w mieszkaniu posiada tak cenne właściwości lecznicze jak aloes drzewiasty (łac. *Aloe arborescens*) czy aloes zwyczajny (łac. *Aloe vera*).

Jak uprawiać aloes w domu?

Pochodzący z Ameryki Południowej aloes w naszych warunkach klimatycznych może być hodowany wyłącznie w pomieszczeniach. Aloes uprawiany w Polsce, w warunkach pokojowych, rzadko przekracza wysokość 1 metra i tylko w nielicznych przypadkach wykształca pęd kwiatowy. Przez cały rok temperatura uprawy musi być dodatnia (zimą 8–10 st. C, latem 20–25 st. C). Roślina potrzebuje bardzo dużo światła, gdyż niedostatecznie oświetlone liście wyciągają się i karleją, a cała roślina traci walory ozdobne. Z tego względu zimą najlepiej ustawić doniczkę z aloesem w pobliżu okna. Pamiętajmy, że aloes znacznie lepiej zniesie kilkudniowe przesuszenie niż zalanie podłoża. Jeśli roślina nie jest nadmiernie podlewana, z reguły nie choruje i nie wymaga żadnych szczególnych zabiegów pielęgnacyjnych. Można rozmnażać ją za pomocą odrostów korzeniowych oraz sadzonek pędowych. Młode, ukorzenione egzemplarze sadi się do lekkiej, przepuszczalnej ziemi torfowej zmieszanej z piaskiem i gliną. Aloesu nie wolno zasilać nawozami, jeśli ma być przeznaczony do spożycia lub okładów czy płukanek. Jeżeli zamierzamy wykorzystać roślinę do celów leczniczych, nie należy jej podlewać co najmniej przez 2 tygodnie latem, a zimą nawet przez miesiąc. Z minimum trzyletnich roślin (nie starszych jednak niż pięcioletnie) **obrywamy** - w zależności od naszych potrzeb - jeden lub kilka większych liści. **Nigdy nie ścinamy ich nożem!** Po umyciu i osuszeniu przechowujemy je 7-10 dni. Następnie należy oczyścić liście z kolców. Aby pozbyć się substancji przeczyszczających, znajdujących się w skórce, należy również dokładnie oczyścić liście z zewnętrznej warstwy.

Właściwości aloesu

Sztywne, zielone, ząbkowane na brzegach liście tej rośliny zawierają w sobie bardzo cenny, galaretowaty miąższ, bogaty m.in. w: witaminy A, C, E i z grupy B, sole mineralne (potas, wapń, magnez, fosfor, siarkę, cynk, molibden, miedź), kwasy organiczne (m.in. cy-

namonowy, bursztynowy), wielocukry oraz stymulatory biogenne.

Aloes to roślina o szerokich zastosowaniach medycznych. Egipcjanie uważali aloes za roślina nieśmier-

telności, a przez Indian nazywany był magiczną różdżką niebios. Roślina ta bardzo skutecznie oczyszcza ciało i usuwa toksyny z wątroby, śledziony, pęcherza, żołądka, nerek i okrężnicy, dzięki czemu jest niezwykle pomocna w przypadku wewnętrznych stanów zapalnych, wrzodów, niestrawności i podrażnienia żołądka. Świetnie sprawdza się w przypadku zapalenia stawów i zmniejsza ich obrzmienie. Aloes zastosowany jako płyn do ust leczy owrzodzenia, stany zapalne dziąseł i niweluje kamień nazębny, jest przy tym **skuteczniejszy niż wiele reklamowanych w tym celu produktów**. Badania naukowe potwierdzają, że może wspomagać leczenie nowotworów i wykazuje przydatność w powstrzymywaniu rozwoju białaczki.

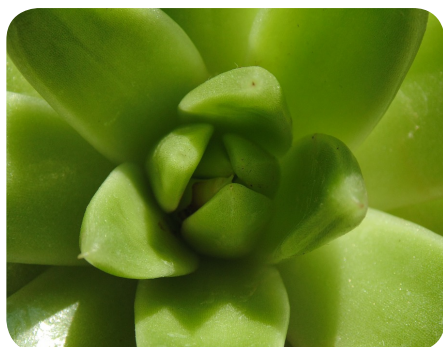
Aloes ma bardzo szerokie spektrum działania, dlatego warto zapamiętać najważniejsze jego właściwości:

- działa przeciwzapalnie, przeciwbólowo i przeciwo-brzękowo,
- rozszerza naczynia włosowate, dzięki czemu zraniona tkanka jest lepiej ukrwiona, co znacznie przyspiesza proces gojenia,
- niszczy bakterie, wirusy i grzyby,
- miąższ aloesu działa szczególnie skutecznie na zranioną skórę (pomaga w gojeniu niewielkich oparzeń, poparzeń słonecznych, odmrożeń oraz zranień),
- łagodzi ból i świąd towarzyszący chorobom skóry,
- jest skutecznym i higienicznym środkiem nawilżającym i zapobiegającym nadmiernemu wysychaniu ran,
- pomaga zwalczyć stany zapalne układu trawiennego, w tym również wrzody i niestrawność,
- łagodzi ukąszenia i użądlenia owadów,
- podnosi odporność organizmu,
- działa regenerująco i wzmacniająco po przebytych chorobach i antybiotykoterapii.

Właściwości odżywcze i regenerujące aloesu wykorzystywane są również w kosmetykach i produktach farmaceutycznych. Aloes jest dostępny w różnych postaciach, m.in. jako: kapsułki, kremy, maści, soki, wyciągi wodne lub alkoholowe oraz żele.

Aloes może być spożywany bezpośrednio z rośliny, ale najłatwiejszym sposobem jest picie go w postaci np. soku. **Są jednak schorzenia, w których stosowanie aloesu może przynieść więcej szkód niż pożytku.** Należy zrezygnować z niego przy silnej niewydolności krążenia, nadciśnieniu, zapaleniu nerek, przy czynnym stanie zapalnym jelita grubego, w zapaleniu wyrostka robaczkowego i pęcherzyka żółciowego. Pamiętajmy również, że aloes stosowany doustnie może wchodzić w interakcje z wieloma lekami, m.in. nasercowymi i moczopędnymi, oraz może stymulować skurcze macicy. Nie powinny po aloes sięgać kobiety w ciąży i matki karmiące, gdyż przenika on do pokarmu i może powodować u niemowlęcia biegunki. W razie jakichkolwiek wątpliwości warto przed rozpoczęciem kuracji aloesowej zasięgnąć opinii lekarza, farmaceuty lub dietetyka.

Tekst źródłowy: „Dieta i detoks”, Judith Wills, Wydawnictwo „Bauer”, 2004, www.era-zdrowia.pl/oczyszczanie-organizmu/oczyszczanie-watroby, kobieta.onet.pl/zdrowie/fitness/blyskawiczny-detoks, www.poradnikzdrowie.pl/, www.poradnikzielarski.pl/, www.wymarzonyogrod.pl



Rubrykę redaguje:

Anna Pondo
nauczyciel w SP
w Tyczynie, pasjo-
natka ekologii
i zdrowej żywności



Alfabet „Ananasów”: bałaganiarz

„Sam się gubi w bałaganie, nie wie co to jest sprzątanie...”

Sprzątanie przez dziecko zabawek, porządek na biurku, w szafie i pod łóżkiem to w większości domów temat numer jeden. Wydawałoby się wręcz, że gdyby ten problem udało się rozwiązać, nasz dom stałby się rajem. Niestety, rzeczywistość bywa zupełnie inna.

Wchodzisz do dziecięcego pokoju i chce ci się płakać? W końcu ile razy możesz mówić, prosić, krzyczeć, żeby dziecko ubranie chowało do szafy, ścieliło łóżko, zbierało zabawki, a puste opakowania wyrzucało do kosza na śmieci? Próbujesz rozmawiać, tłumaczyć, że tak nie można, że przecież każdemu jest przyjemniej, gdy wokół jest czysto. I że nie chodzi ci o jakieś wielkie porządki, ale o codzienne utrzymanie czystości. To tak niewiele, tylko kilka minut zajmuje uporządkowanie pokoju. Niby dziecko rozumie, kiwa głową, przyznaje rację i... nadal nic się nie zmienia. **Co wtedy robisz?** Sama bierzesz się do porządków i liczysz na to, że kiedyś twoja pociecha zacznie sprzątać po sobie. Płonne twoje nadzieje (niby dlaczego tak miałyby być, skoro naszymi rękami robimy porządek w jej pokoju i jest czyściutko!). Przychodzi też taki moment, iż postanawiasz, że palcem nie kiwniesz, nie podniesiesz ani jednego śmiecia z podłogi, nie ułożysz rozsypanych rzeczy, nie będziesz się martwić, czy dziecko ma czyste ubrania, skoro swoich nie przynosi do prania. W końcu to pokój twojego dziecka, więc i jego bałagan (Tak kilka razy w miesiącu mówi mój syn: „Mój pokój, mój bałagan. Nawet ziarenko piasku ma tam swoje

miejsce”. Oszałeć można!). Trwasz w swoim postanowieniu, dopóki bałagan nie wyjdzie z pokoju dziecka, a kiedy to nastąpi i „rozejdzie się” po mieszkaniu, pęka ci przysłowiowa żyłka i wpadasz w szał. Mówisz, że jeśli natychmiast nie zostanie posprzątane, to wpadniesz z workiem na śmieci i wszystko jak leci wyrzucisz. Może wtedy, z mniejszą ilością przedmiotów i ubrań, będzie łatwiej utrzymać porządek.

I tak trwacie w błędnym kole. Od awantur, przez groźby, prośby i obietnice, aż po rozmowy i ogólne zniechęcenie. Niestety, w sprawie bałaganu, a raczej tego, jak mu zapobiec, uczeni nie wymyślili jak dotąd żadnej sensownej teorii. Mogę odpowiedzieć jedynie coś z mojego własnego podwórka.

► **Minimalizuj** - im mniej rzeczy będzie posiadać twoja pociecha, tym potencjalnie mniejszy bałagan ci grozi.

► **Od najmłodszych lat ucz dziecko segregowania przedmiotów.** Nie ma co oczekiwać, że dziecko będzie równo na półkach układało książki, samochodziki czy maskotki. O tym w ogóle zapomnij. Kup kilka kolorowych pudeł i pokazuj mu, że klocki mieszkają w osobnym, np. zielonym pudełku, samochodziki w żółtym itp., a przybory do rysowania w szufladzie biurka.

► **Ustal, co znaczy „posprzątaj ten bałagan”.** Wiecie, że dziecko nie odróżnia bałaganu od porządku? To, co dla nas może być problemem, dla dziecka wcale nie musi oznaczać bałaganu. Określ konkretnie, co ma zrobić. Jeśli zależy ci na ułożeniu rzeczy – daj prosty komunikat. Nie mów: „Zbierz wszystko z podłogi, bo chcę odkurzyć”, bo wówczas rzeczy z podłogi znajdą się na łóżku i biurku. Powiedz: „Wrzuć, proszę, te rzeczy do pudełka z klockami, samochodami itp.”, wtedy jest szansa, że dziecko to właśnie zrobi, a ty odniesiesz drobny sukces. Wiadomo, że najlepsza jest metoda małych kroczków.

► **Daj przykład,** czyli uderz się w pierś. Dziecko widzi, jak my się zachowujemy, co robimy. Jeśli zostawiasz kubek po kawie na stole, to nie wściekaj się, jeśli dziecko nie chowa zaraz po kolacji talerza do zmywarki. Rozejrzyj się. Masz poukładane książki, dokumenty? Zawsze pomyte naczynia? A może jesteś pedantyczną mamą i twoje dziecko buntuje się wobec twoich wymagań, bo ograniczasz trochę jego własną przestrzeń? Warto się sobie przyjrzeć. Ponadto pokaż dziecku, jak się sprząta, a w zasadzie - czego oczekujesz. Jeśli kilka razy powkładasz z nim książki na półkę, na pewno zrozumie, o co ci chodzi, gdy mówisz: „Weź, ogarnij te książki z podłogi”.

► **Najważniejsze: nagradzaj.** Nic nie motywuje tak jak nagroda. Ale niech nie będzie to coś nieosiągalnego. Przecież żadne dziecko nie utrzyma idealnego porządku w swoim pokoju przez cały tydzień! Może zacznijcie od odkładania zabawek do pudła po zabawie, od wynoszenia do prania brudnych ubrań. Nagradzanie jest ważne. Niech nie będzie to kolejna zabawka, którą trzeba będzie sprzątać. Co stanowi frajdę dla twojego dziecka? Wspólna zabawa, gotowanie, granie w gry planszowe, czytanie książki, oglądanie filmu familijnego?

Nie powiem, że zastosowanie powyższych wskazówek gwarantuje natychmiastowy sukces. Bałaganiarza ze swojego dziecka nie wypędzicie tak od razu. Wymaga to sporo pracy, a efekty przychodzą etapami. Ale nie ma co się zniechęcać. Warto powalczyć, chociażby po to, by ograniczyć domowe awantury.

W następnym numerze:
Cudowne dziecko

Rubrykę redaguje:
Beata
Byczyńska-Gruca -
pedagog
w SP w Tyczynie





Sklep ze zdrową żywnością poleca:

Herbatki | Miody | Zioła | Przyprawy |
Suplementy diety | Suszone owoce |
Oleje | Kosmetyki | Chleby ekologiczne |



Karty podarunkowe!
Upominki świąteczne!



Spizarnia

GODZINY OTWARCIA:
PN-PT 8:00 - 15:30
SOB 9:00 - 13:00

Tyczyn ul. Grunwaldzka 23
690 435 300
f spizarnia.zdrowie.uroda

Józef Piłsudski - patron roku 2017



5.12 br. przypada 150. rocznica urodzin **Józefa Piłsudskiego** – działacza społecznego i niepodległościowego, żołnierza, polityka, męża stanu, pierwszego marszałka Polski. Jego szeroka działalność polityczna i usilne dążenie do odzyskania przez Polskę niepodległości sprawiły, że wywarł on decydujący wpływ na kształt polityki wewnętrznej i zagranicznej II Rzeczypospolitej. Sejm RP, chcąc uczcić tę postać, ustanowił rok 2017 rokiem Józefa Piłsudskiego. W dzisiejszym nr. GT przypominamy sylwetkę marszałka.

Józef Klemens Piłsudski urodził się 5.12.1867 r. w Żuławie (Wileńszczyzna) jako czwarte dziecko **Józefa Wincenta** i **Marii z Billewiczów**. W wychowaniu dwanaścioro dzieci matka kładła duży nacisk na treści patriotyczne, dbała też o wykształcenie swoich pociech (dzieci uczone były przez sprowadzonych do dworu dwóch nauczycieli).

Z powodu ciężkiej sytuacji materialnej rodziny w 1874 r. Piłsudcy przeprowadzili się do **Wilna**, gdzie Józef junior uczęszczał do gimnazjum. W 1884 r. zmarła **Maria Piłsudska**, a rok później Józef zdał maturę i podjął studia medyczne na Uniwersytecie Charkowskim. Tu włączył się w działalność konspiracyjną w studenckich organizacjach niepodległościowych. W marcu 1887 r. Piłsudski został aresztowany pod zarzutem udziału w spisku na życie cara. Skazano go na 5-letnie zesłanie w głąb Rosji (przebywał w **Irkucku** i **Kireńsku**, gdzie spotkał byłych powstańców styczniowych).

Po 5 latach Józef wrócił do Wilna i wstąpił do Polskiej Partii Socjalistycznej, w której szybko stał się jednym z liderów i działał bardzo aktywnie, był m.in. redaktorem pism socjalistycznych, trafił nawet na rok do więzienia za prowadzenie tajnej drukarni, był też w Japonii z zamiarem przekonania Japończyków do utworzenia polskich legionów złożonych z Polaków dezercerujących z armii rosyjskiej (niestety, jego pomysł nie znalazł poparcia). W ramach działalności PPS Piłsudski nawiązał również łączność z austriackim wywiadem.

Idea niepodległościowa Piłsudskiego zakładała – jeśli pojawiłaby się możliwość odzyskania przez Polskę niepodległości – całkowite uniezależnienie się od Rosji.

W 1908 r. we Lwowie powstał z inicjatywy Piłsudskiego konspiracyjny **Związek Walki Czynnej**, który skupiał organizacje niepodległościowe różnych opcji politycznych. Związek – będący w zamyśle Piłsudskiego załącznikiem późniejszej armii polskiej – współpracował z jawnymi organizacjami, takimi jak Związek Strzelecki we Lwowie czy Towarzystwo „Strzelec” w Krakowie.



Pierwszy z prawej - 18-letni J. Piłsudski, źródło: wikipedia.pl

W 1912 r. Piłsudski został Komendantem Głównym **Związku Strzeleckiego**. W okresie poprzedzającym wybuch I wojny światowej komendant podróżował po Europie, wizytując organizowane za granicą oddziały strzeleckie. Tworzył także grupy paramilitarne w Galicji.

Wybuch I wojny św. był tym impulsem, który sprawił, że działacze niepodległościowi zaczęli dostrzegać szansę dla odrodzenia Polski. W walkach stanęły bowiem naprzeciw siebie Rosja i połączone sojuszem z Austro-Węgrami Niemcy. Nie miejmy jednak złudzeń, że państwa te tak po prostu chciały „podarować” nam wolny kraj. Otóż każdemu zaborcy zależało, by Polacy stanęli po ich stronie, wspierając szeregi zaborczych wojsk, dlatego w odezwach i manifestach każdy z zaborców zapowiadał utworzenie samodzielnego państwa polskiego.

Wiedział o tym Piłsudski, który po wybuchu I wojny św. 3.08.1914 r. utworzył w Krakowie za zgodą Austrii **I Kompanię Kadrową** uformowaną z członków „Strzelca” i Polskich Drużyn Strzeleckich. Ten pododdział piechoty miał się stać załącznikiem wojska polskiego. Kiedy w sierpniu 1914 r. nie powiódł się jego plan, by z I Kompanią Kadrową, która wkroczyła na teren zaboru rosyjskiego, wzniecić w Królestwie Polskim narodowe powstanie, Piłsudski wstąpił do **Naczelnego Komitetu Narodowego** i z oddziałów sobie podległych utworzył **1. Pułk Piechoty Legionów**, a w październiku tego roku zainicjował powstanie tajnej **Polskiej Organizacji Wojskowej** działającej we wszystkich zaborach.

Z powodu lekceważenia Legionów, których Niemcy i Austro-Węgry nie uznawały za wojsko polskie walczące o wolność, w lipcu 1916 r. Piłsudski złożył rezygnację z dowództwa pułkiem. Po dymisji komendanta legioniści zaczęli masowo występować z wojska. Austro-Węgrom i Niemcom zależało na tym, by polscy żołnierze kontynuowali walkę po ich stronie, dlatego 5.11.1916 r. państwa te wydały proklamację, w której po raz pierwszy deklarowały powstanie niezależnego państwa polskiego na terenach Rosji okupowanych przez wojska Niemiec i Austro-Węgier. Rozpoczęciem realizacji obietnic zaborców było utworzenie 6.12.1916 r. **Tymczasowej Rady Stanu**, której członkiem został m.in. Józef Piłsudski.

Rok później komendant doprowadził do tzw. **kryzysu przysięgowego** (zalecał legionistom, by nie skła-

Znane wypowiedzi Piłsudskiego

Ten tylko wart nazwy człowieka, który ma pewne przekonania i potrafi je bez względu na skutki wyznawać czynem.

Być zwyciężonym i nie ulec to zwycięstwo, zwyciężyć i spocząć na laurach to klęska. Kto chce, ten może, kto chce, ten zwycięża, byle chcenie nie było kaprysem lub bez mocy.

Głową muru nie przebijesz, ale jeśli zawiodły inne metody należy spróbować i tej.

Kto nie szanuje i nie ceni swojej przeszłości, ten nie jest godzien szacunku, teraźniejszości ani prawa do przyszłości.

Naród, który traci pamięć przestaje być Narodem – staje się jedynie zbiorem ludzi, czasowo zajmujących dane terytorium.



dali przysięgi na wierność Niemcom). W wyniku tych działań polskich żołnierzy internowano. Józef Piłsudski trafił do więzienia w **Magdeburgu**, skąd został zwolniony 8.11.1918 r. i przewieziony do Warszawy. 11.11.1918 r. **Rada Regencyjna** (organ władzy zwierzchniej Królestwa Polskiego ustanowiony przez władzę zaborczą zgodnie z aktem 5.11) przekazała zwierzchnictwo i naczelne dowództwo Piłsudskiemu, któremu dzień później powierzono misję utworzenia rządu. Końcem stycznia 1919 r. odbyły się wybory do Sejmu, który w uchwale z 20.02.1919 r. powierzył Józefowi Piłsudskiemu dalsze sprawowanie urzędu **Naczelnika Państwa**. W listopadzie 1920 r. Piłsudski otrzymał stopień **Pierwszego Marszałka Polski**.

Kiedy 9.12.1922 r. prezydentem RP został **Gabriel Narutowicz**, Piłsudski wycofał się z życia politycznego i zamieszkał w Sulejówku. Jak pisze **Włodzimierz Suleja**:

Tam czytał gazety, potem sporo czasu poświęcał ogrodnictwu, popołudniami i wieczorami dużo czytał. Pił przy tym olbrzymie ilości herbaty (...), bawił się z córkami (...) Zarabiał na utrzymanie domu, pisał teksty związane z historią, a także działalnością, którą prowadził jako Naczelnik Państwa i Naczelnny Wódz.

Coraz trudniejsza sytuacja w kraju, kolejne upadające rządy sprawiły, że końcem 1925 r. Piłsudski powrócił do życia politycznego. Wbrew prawu, ale przy poparciu większości społeczeństwa, marszałek w maju 1926 r. dokonał zamachu stanu znanego jako **przewrót ma-**



Piłsudski na swoim ulubionym koniu - Kasztance. Zwierzę zostało подарowane przez hrabinę Marię z Romerów strzelcom I Brygady Legionów Polskich i tak trafiło do komendanta. Po raz pierwszy Piłsudski dosiadł Kasztanki w sierpniu 1914 r., po raz ostatni - 11.11.1927 r. podczas defilady na Placu Saskim w Warszawie. Źródło: wikipedia.pl

Ciekawostki o Piłsudskim

- W 1899 r. Piłsudski ożenił się z **Marią z Koplewskich Juszkiewiczową**, która zmarła w 1921 r. Jeszcze w trakcie trwania małżeństwa związał się z **Aleksandrą Szcherbińską**, z którą miał dwie córki: **Wandę** (1918-2001, lekarkę psychiatrę, mieszkającą w latach 1939-1990 w Wielkiej Brytanii) oraz **Jadwigę** (1920-2014, architekt, porucznik pilot wojsk brytyjskich i RAF).
- Swobodnie posługiwał się językami: rosyjskim, francuskim i niemieckim.
- Zakazywał ochroniarzom przebywania w jego pobliżu, nosił za to przy sobie rewolwer, z którym nie rozstawał się nawet w nocy.
- Lubił wedlowskie słodycze. Wolny czas spędzał, stawiając pasjanse. Lubił również grę w szachy i jazdę konną (ulubiony koń to Kasztanka) oraz strzelanie.
- Pensję wypłacaną przez państwo przeznaczał na potrzeby Uniwersytetu Wileńskiego oraz wdów i sierot po żołnierzach.
- Nie przepadał za telefonami i audycjami radiowymi, w latach 30. polubił filmy (komedie i animacje).
- Jeden z dwóch psów, jakie posiadał, był szkolony do pilnowania dokumentów.
- Otrzymał ponad 40 orderów i odznaczeń, w tym kilkanaście zagranicznych.
- We wrześniu br. w Łodzi po raz pierwszy odbył się **Zjazd Miast Piłsudskiego**. Uczestniczyli w nim przedstawiciele 16 miast i miejscowości, które nadały marszałkowi honorowe obywatelstwo.

jowy. W nowym rządzie Piłsudski objął urząd **Ministra Spraw Wojskowych**, a prezydentem wybrano **Ignacego Mościckiego**, który mianował marszałka **Generalnym Inspektorem Sił Zbrojnych**. W październiku 1926 r. Piłsudski został premierem.

Kilka miesięcy później przebył udar mózgu. Zły stan jego zdrowia (prawdopodobnie już wtedy był chory na nowotwór wątrobowy) stał się przyczyną podania się do dymisji w czerwcu 1928 r. Ponownie Piłsudski stanął na czele rządu w sierpniu 1930 r., ale zrezygnował z tej funkcji w grudniu także z powodu złego stanu zdrowia. Wówczas udał się na 3,5-miesięczny wypoczynek do Portugalii na Maderę.

11 listopada 1934 r. podano oficjalnie informację o złym stanie zdrowia marszałka (podczas uroczystości z okazji święta niepodległości Piłsudski zasłabł). Józef Piłsudski zmarł **12 maja 1935 r.** w Belwederze. Zgodnie z ostatnią wolą serce marszałka spoczęło na cmentarzu w Wilnie (tam gdzie pochowana została jego matka).

Jeszcze za życia Piłsudskiego pojawił się kult jego osoby. Zwolennicy marszałka przypisywali mu wszystkie możliwe cechy genialnego dowódcy, stratega i polityka. Dziś, po 150 latach od jego urodzin oraz prawie 100 latach od odzyskania przez nasz kraj niepodległości, warto znać dokonania Piłsudskiego, bez którego osiągnąć prawdopodobnie nie byłoby wolnej Polski.

Bibliografia: W. Suleja, *Marszałek Piłsudski*, Wrocław 2001, A. Garlicki, *Drugiej Rzeczypospolitej początki*, Wrocław 1996, dzieje.pl, wikipedia.pl, jpilsudski.org.

oprac.: **Agnieszka Janda**
- bibliotekarz MiGBP w Tyczynie

Zasada domniemania niewinności

Zasada domniemania niewinności wywodzi się z czasów starożytnych, kiedy to Rzymianie stworzyli trwały system prawny, a każdy obywatel rzymski był objęty prawem, które miało na celu nie tylko rozstrzygnięcie sytuacji konfliktowych czy spornych i wymierzenie kar, ale także uregulowanie całości stosunków panujących w państwie.

W Polsce wspomniana zasada występuje zarówno w Konstytucji RP, gdzie stanowi, że „każdego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu”, jak również w kodeksie postępowania karnego: „oskarżonego uważa się za niewinnego, dopóki wina jego nie zostanie udowodniona i stwierdzona prawomocnym wyrokiem”. Zasada domniemania niewinności ma też swoje prawne regulacje w prawie międzynarodowym.

Domniemanie niewinności stanowi zasadę, która mówi o tym, że każda osoba jest niewinna wobec przedstawionych jej zarzutów, dopóki wina nie zostanie jej udowodniona. Zasada jest niezwykle ważna i potrzebna, stanowi również gwarancję m.in. nieulegania naciskom czy wpływom opinii publicznej, jak również wpływa na rzetelność prowadzonego postępowania. Dla przykładu można wskazać sytuację, kiedy to w pobliżu miejsca zbrodni odnaleziono człowieka, który podawał się za konserwatora budynku, nie miał jednak dokumentów ani stroju roboczego, jak również był bardzo zdenerwowany. Zgodnie z zasadą domniemania niewinności pomimo szeregu przesłanek wskazujących na to, iż zbrodnię tę mógł popełnić ten człowiek, należy najpierw udowodnić mu winę. Może bowiem okazać się, iż owa osoba nie miała nic wspólnego z ww. zbrodnią. Faktycznie człowiek ten był konserwatorem budynku, a nie miał stroju roboczego, bo zapomniał klucza do szafki w zakładzie, w której trzymał ubranie, dokumenty zaś zostawił w domu, a jego zdenerwowanie wynikało ze stresu.

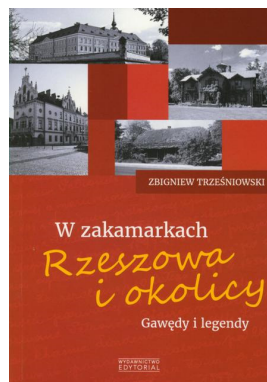
Pamiętać jednak należy, iż występuje możliwość zastosowania wobec naszego przykładowego konserwatora środków zapobiegawczych, w tym i tymczasowego aresztowania. Karnoprawna zasada domniemania niewinności nie może być bowiem wiązana z każdym naruszeniem prawa. Przede wszystkim nie może być rozumiana tak szeroko, aby stanowiła usprawiedliwienie oczywistych naruszeń prawa. Wszelkie jednak akty procesowe, niebędące prawomocnym wyrokiem stwierdzającym winę oskarżonego, nie mogą przekreślić domniemania niewinności. Tak więc zastosowanie wspomnianego środka zapobiegawczego nie obala domniemania niewinności i na oskarżycielu nadal ciąży obowiązek udowodnienia winy.

Materiał źródłowy:

ustawa z dn. 23.04.1963 r. Kodeks cywilny (Dz.U. 2017, poz. 459), Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 2.04.1997 r. (Dz.U. 1997.78.483), ustawa z dn. 6.06.1997 r., kodeks postępowania karnego U.1997.89.555).

Rubrykę
redaguje:

Artur Maziarz
radca prawny



Nakładem rzeszowskiego wydawnictwa Edytorial ukazała się w tym roku ciekawa pozycja książkowa, której autorem jest znany regionalista i popularyzator legend oraz podań - łańcucianin **Zbigniew Trześniowski**. „**W zakamarkach Rzeszowa i okolicy. Gawędy i legendy**” to zbiór kilkudziesięciu opowiadań, z których każde odnosi się do istniejących legend czy ustnych podań oraz historycznych informacji z prasy. Pan Trześniowski w swoich książkach nie tylko zapisuje zasłyszane historie z przeszłości. Jak mawia, wystarczy mu kilka zdań, aby powstała opowieść. Może dlatego jego wersję legend i gawęd czyta się z zainteresowaniem i chęcią poznania kolejnych opowieści.

W prezentowanym wydawnictwie poznamy m.in. historie Słociny i Wilkowyi, rzeszowskich dzwonów i okolicznych kościołów. Wiele miejsca Trześniowski poświęcił na zrelacjonowanie wizyty prezydenta **Ignacego Mościckiego**, który odwiedził Rzeszów i okolice w czerwcu 1926 r. A chyba największą sensację wzbudził wśród mieszkańców łańcuta przyjazd do ich miasta maharadży indyjskiego w sierpniu 1936 r.

Temat anoreksji wciąż budzi kontrowersje. Powszechnie mówi się, że najczęściej na jadłowstręt chorują nastolatki. Jakże mylne jest również stwierdzenie, że chore osoby wystarczy nakłonić do jedzenia. **Jolanta Czarkwiani** w swojej powieści „**Nie waż się**” porusza problematykę anoreksji i uzależnienia od alkoholu. Mimo że autorka jest lekarzem z wykształcenia, jej książka to nie medyczny podręcznik, ale powieść obyczajowa, z ciekawie skonstruowanymi bohaterami i narracją w pierwszej osobie.

Agata i Brygida to czterdziestolatki znające się od podstawówki. Obie są singielkami z wyboru i takie życie im odpowiada. Każda jednak ma swoje tajemnice, zranienia z dzieciństwa, które powodują, że w głębi duszy ciągle czują się małymi dziewczynkami. Brygida jest głęboko zszokowana, kiedy dowiaduje się, że Agata spodziewa się dziecka. Dodatkowo kobietę dziwi to, że koleżanka zamiast w ciąży przybierać na wadze, to chudnie, a Agata zapytana o bardzo szczupłą sylwetkę potrafi bardzo zręcznie wybrnąć z niewygodnych pytań.

Gdzie jest granica między szacunkiem do zachowania prywatności bliskiej osoby a koniecznością wtrągnięcia w jej życie w przypadku realnego zagrożenia? Czy warto oduścić, gdy ktoś mówi, że nie ma problemu, a widać jak na dłoni, że problem jest? Na te między innymi pytania stara się odpowiedzieć Jolanta Czarkwiani w swojej debiutanckiej powieści.

Poleca: **Agnieszka Janda**
- bibliotekarz MiGBP w Tyczynie



INFORMACJE SPORTOWE

Złoci karatecy

28.10 br. w **Mikołowie** odbył się kolejny, coroczny międzynarodowy turniej w ju-jitsu i karate w doborowej obsadzie zawodników z 5 państw: Ukrainy, Węgier, Słowacji, Czech i Polski. Mimo bardzo dobrego poziomu zawodników z Ukrainy i Węgier czołowym zawodnikom z KSJK z Rzeszowa, Tyczyna i Malawy udało się wywalczyć aż po dwa złote krawczy.

Z Tyczyna w grupie seniorskiej **Mateusz Leniart** w kata i 9-letnia **Emilia Wilk** w młodzikach, w walkach ju-jitsu karate, stanęli na najwyższym miejscu podium, wygrywając swoje konkurencje techniczne. Z grupy rzeszowskiej 12-letni **Kacper Ostrowski** i 8-letnia **Gabriela Kubicz** wygrali w walkach w swoich grupach wagowych, sięgając po pierwsze lokaty medalowe. Złoci zawodnicy Malawy to 10-letni **Filip Siorek** (który od 4 lat nie przegrał w Mikołowie żadnej walki) oraz **Oliwia Staszkiwicz**, która na najwyższym miejscu podium stanęła obok silnych zawodniczek z Ukrainy i Węgier. **Paweł Miechoński** z Tyczyna, najlepszy uczestnik w walkach w grupie dziecięcej, tym razem w pierwszej walce ulegając lepszemu zawodnikowi gospodarzy, musiał w repasażach toczyć boje tym razem o brązowy medal. **Jakub Szafran** z tycznińskiej grupy w walkach semi kontaktowych w finale nie zdołał pokonać szybszego rywali z ukraińskiego zespołu. Młoda seniorka **Natalia Wajda** z sekcji rzeszowskiej przegrała w finale, w dogrywce w kata przez wskazanie sędziów z zawodniczką z Ukrainy (w opinii obserwatorów i znawców tematu werdykt sędziów był dużym ukłonem w stronę gości z wschodniej granicy). Był to bardzo udany występ naszego niewielkiego, kilkunastu osobowego teamu.

Tekst: **Wiesław Kisiel** - trener

Sukcesy łuczniczek

► W Żywcu w dniach 6-8.10 br. rozegrane zostały ostatnie zawody na otwartych obiektach pod nazwą „**Międzynarodowy Puchar Beskidów**”. W zmaganiach tych uczestniczyły również łuczniczki „Jaru” Kielnarowa w kategorii junior młodszy. W dwudniowej rywalizacji zawodniczek „Jaru” zajęły następujące miejsca: **Kinga Czarnik** – 10. i 10. miejsce, **Urszula Kozak** – 17. i 18. miejsce, zaś **Anna Hetman** – 22. i 14. miejsce. Turniej ten był ostatnim punktowanym do kadry Polski na I półrocze 2018 r. Już niedługo, po podliczeniu punktów, dowiemy się, czy zawodniczkom z „Jaru” udało się zakwalifikować do kadry narodowej, do której należy 20 najlepszych łuczniczek z Polski.

► Świetną formę na koniec sezonu pokazała **Joanna Rząsa**, wygrywając w ostatniej rundzie Pucharu Polski. W pierwszym dniu zawodów Joanna zwyciężyła w eliminacjach, a następnie wygrała wszystkie pojedynki w systemie „każdy z każdym”, potwierdzając, że w tych dniach nie ma sobie równych.

Na Mistrzostwa Świata do Meksyku pojechały jednak pokonane koleżanki klubowe z Żywca. Na tych zawodach nie zanotowały jednak udanego startu (drużynowo po raz pierwszy nie znalazły się wśród 16. najlepszych zespołów świata).

Tydzień później, na zawodach o Puchar Beskidów, Joanna zwyciężyła w kwalifikacjach wspólnie z **Mileną Barakońską** z Obuwnika Prudnik.

Tekst: **Ryszard Rząsa**

Uczymy się pływać z Wodnikiem

Stowarzyszenie Turystyczno-Sportowe Wodnik z siedzibą w Kielnarowej organizuje wyjazdy na basen w ramach nauki pływania i szkolenia w zakresie doskonalenia technik pływackich. Zajęcia odbywają się w trzech stopniach zaawansowania (podstawowy, średniozaawansowany i zaawansowany), prowadzona jest także grupa szkoleniowa.

Zajęcia odbywają w **Parku Wodnym w Strzyżowie** i na **basenie „Fala” w Nowej Wsi** (gmina Trzebowo-nisko). Dzieci i młodzież biorąca udział w szkoleniu pływania mają zapewnione: transport, ubezpieczenie, opiekę podczas przejazdu, wejście na basen, opiekę instruktorską na basenie oraz opiekę w szatniach. W szkoleniu z zakresu pływania uczestniczą dzieci i młodzież z terenu **gminy Tyczyn** (Borek Stary, Kielnarowa, Hermanowa, Tyczyn) oraz ze Szkoły Podstawowej nr 15 w Rzeszowie (**Budziwój**). Zajęcia prowadzo-



Dzieci z instruktorem na basenie

ne są przez wykwalifikowaną kadrę instruktorską nauki pływania i ratownictwa wodnego (**Michał Barłowski, Andrzej Kozdrański, Adam Lubera, Grzegorz Żybura**). Uczestnicy zajęć są także pod opieką dorosłych członków naszego Stowarzyszenia (**Renata Rochecka, Małgorzata Szura, Grzegorz Rochecki**). W organizację szkolenia włączają się również rodzice dzieci biorących udział w zajęciach.

Stowarzyszenie nawiązało współpracę ze szkołami podstawowymi z terenu gminy Tyczyn, przedszkolem „Wesołe Misie” w Tyczynie, SP nr 15 w Rzeszowie, WSiZ w Kielnarowej. Ponadto kontynuowana jest współpraca z organizacjami sportowymi (praca członków zarządu Stowarzyszenia w innych klubach sportowych).

Tekst: **Renata Rochecka**

OGŁOSZENIA/REKLAMY

Osoby zainteresowane zamieszczeniem ogłoszenia lub reklamy w „**Głosie Tyczyna**” mogą to zrobić w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie, pok. 24, tel. (17) 22-19-318, wew. 24** oraz w siedzibie redakcji.

CENNIK OGŁOSZEŃ:

- Za ogłoszenia drobne – **1 zł od słowa**,
- Za ogłoszenia ramkowe o pow. 6,5 x 9 cm – **25 zł**,
- Za ogłoszenia ramkowe o pow. 13 x 9 cm – **50 zł**.
- W treści ogłoszenia adres oraz nr telefonu traktowane są jako jedno słowo.
- Ogłoszenia dotyczące nieruchomości położonych na terenie Gminy Tyczyn typu: „sprzedam/kupię działkę, wynajmę dom”, „zamienię mieszkanie” oraz „życzenia” od osób prywatnych są **płatne**.
- Ogłoszenia dotyczące w treści: „szukam/dam pracę”, „nekrologi” są **bezpłatne**.

Naprawa rozruszników i alternatorów, **Elektromechanika samochodowa**, Płodzień Antoni, Hermanowa 77A.
Tel. 693-873-976, (17) 22-99-536

Język angielski. Tel. 605-990-416

Korepetycje z matematyki. Tel. 536-983-443

Poszukuję pracy jako opiekunka do dziecka.
Tel. 783-784-078

Aranżacja wnętrz - niebanalnie i niedrogo.
Tel. (17) 22-91-006 (w godz. 20.00 - 22.00)

Kupię działkę w Tyczynie lub okolicy, ok. 15 ar.
Tel 602-708-997

608-439-955

Pod tym numerem można **całodobowo przez 7 dni w tygodniu zgłaszać przypadki awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej** obsługiwanej przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Eko-Strug” w Tyczynie. W godzinach pracy Spółki awarie można również zgłaszać pod numerami telefonów:

(17) 22-19-312, (17) 22-19-360

ZPHU „JAR” s.c. w Kielnarowej przyjmie do pracy pracowników na stanowisko Robotnik Drogowy, Brukarz.
Tel. 604-798-210, (17) 22-19-311

Sklep MEWA: QUADY, CROSSY, SKUTERY, MOTORY
Tyczyn, ul. Grunwaldzka 39A
Tel. (17) 22-91-444, kom. 881-540-700



Bank Spółdzielczy w Tyczynie

VISA CREDIT
VISA CREDIT

**Z kartą kredytową
masz możliwość:**



► **korzystania z nieoprocentowanego kredytu nawet do 51 dni dla transakcji bezgotówkowych**

► **dokonywania transakcji bezgotówkowych w placówkach handlowo-usługowych w kraju i za granicą oraz transakcji w Internecie**

► **dokonywania przelewów z karty kredytowej**

Zapraszamy do naszych placówek:

Centrala BS Tyczyn, ul. Mickiewicza 6, Tyczyn,
tel. (17) 221-92-10
Oddział w Chmielniku, Chmielnik 50,
tel. (17) 229-66-34

www.bstyczyn.pl

I Oddział w Rzeszowie, ul. Pelczara 6,
tel. (17) 852-15-39
II Oddział w Rzeszowie, ul. Okulickiego 13a,
tel. (17) 852-28-07
III Oddział w Rzeszowie, ul. Mickiewicza 12,
tel. (17) 853-48-33

GŁOS TYCZYNA

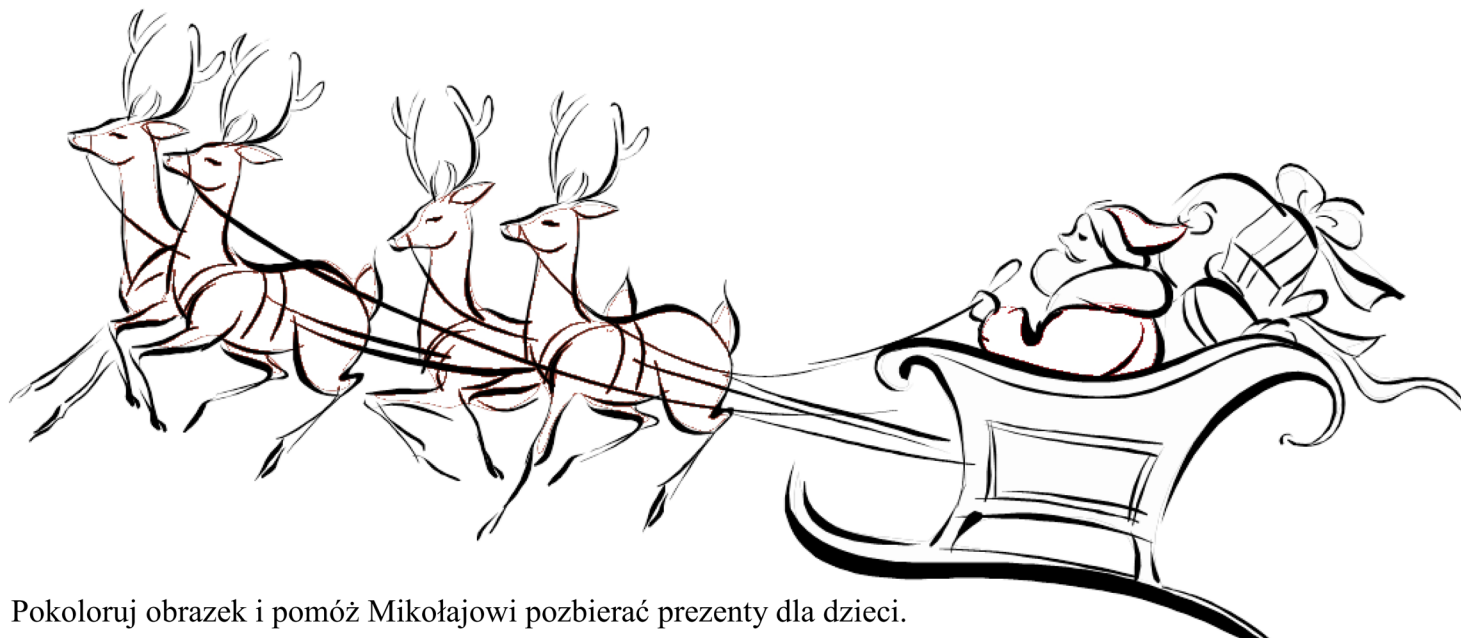
- miesięcznik. Redaguje Kolegium w składzie: **Alicja Kustra** - redaktor naczelna, **Zofia Matys**, **Ewa Kocur**, **Elżbieta Domino**, **Agnieszka Rożek-Janda**. Stali współpracownicy: **Dorota Michalak**, **Monika Dziadura**, **Anna Pondo**, **Rafał Kaplita**, **Małgorzata Łyszczarz-Bukała**, **Ewelina Kloc**, **Beata Byczyńska-Gruca**.

Wydawca: Urząd Miejski w Tyczynie przy współudziale Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej. **Adres Wydawcy:** Urząd Miejski, 36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. (17) 22-19-310, e-mail: glostyczyna@tyczyn.pl; www.tyczyn.pl; **Adres redakcji:** MiGBP w Tyczynie, ul. Mickiewicza 1, 36-20 Tyczyn, tel. (17) 22-19-410. **Skład i łamanie:** MiGBP w Tyczynie. **Druk:** Drukarnia „Kolor”, Tyczyn, ul. Kościuszki 4a, tel. (17) 22-99-345. **Redakcja** zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji publikowanych tekstów oraz korespondencji, a także opatrywania ich własnymi tytułami. Wydawca nie zwraca niezamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń. Poglądy wyrażane w artykułach są poglądami ich Autorów, a nie Wydawcy.

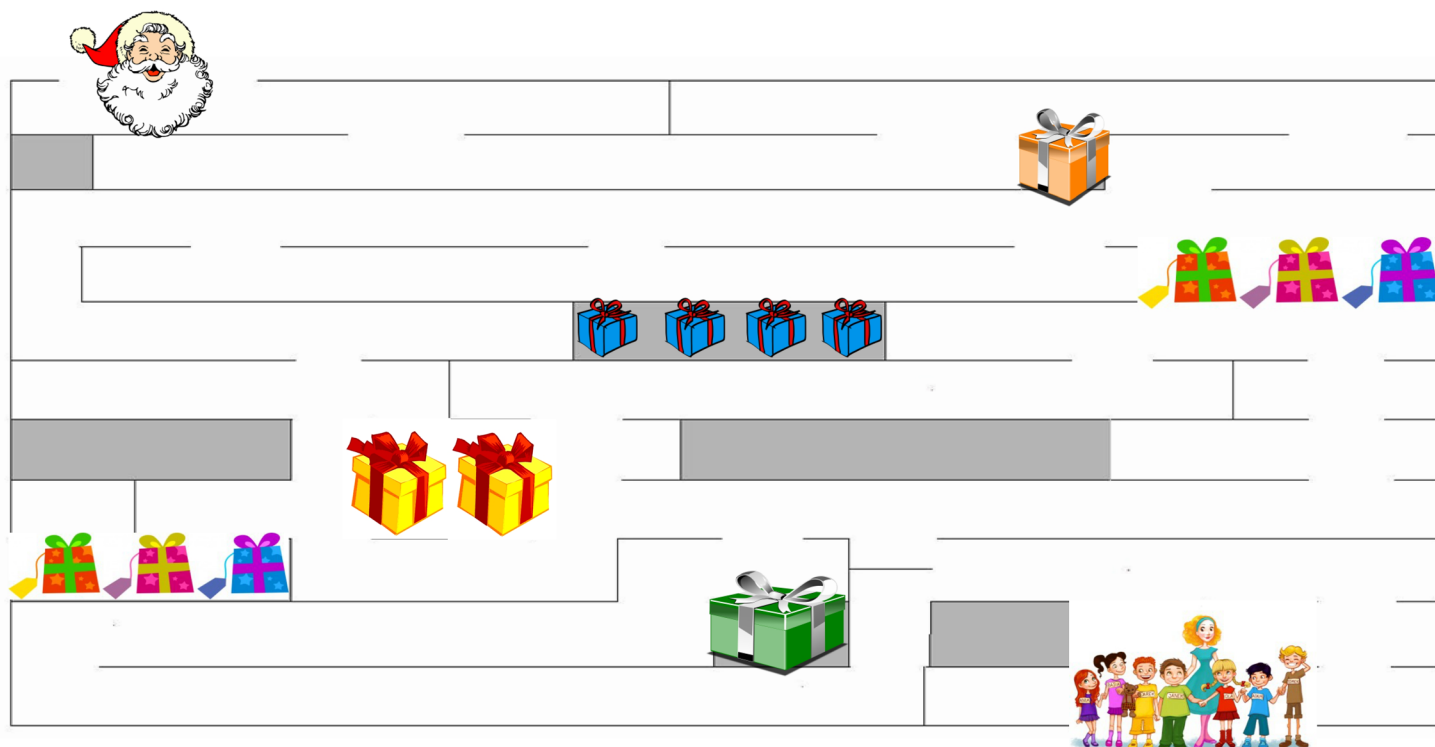
ISSN 1231-4609

GŁOS DLA DZIECI

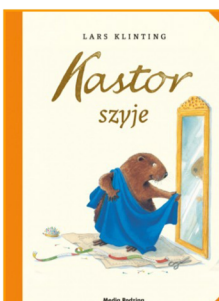
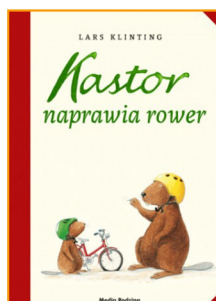
Oprac. **MiGBP w Tyczynie** (www.tyczyn-biblioteka.pl), Dodatek do 11. numeru „Głosu Tyczyna” (11/2017)



Pokoloruj obrazek i pomóż Mikołajowi pozbierać prezenty dla dzieci.



Kącik Czytelnika



Rozwiąż krzyżówkę. Litery z szarych pól utworzą rozwiązanie.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

321

322

323

324

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335

336

337

338

339

340

341

342

343

344

345

346

347

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

368

369

370

371

372

373

374

375

376

377

378

379

380

381

382

383

384

385

386

387

388

389

390

391

392

393

394

395

396

397

398

399

400

401

402

403

404

405

406

407

408

409

410

411

412

413

414

415

416

417

418

419

420

421

422

423

424

425

426

427

428

429

430

431

432

433

434

435

436

437

438

439

440

441

442

443

444

445

446

447

448

449

450

451

452

453

454

455

456

457

458

459

460

461

462

463

464

465

466

467

468

469

470

471

472

473

474

475

476

477

478

479

480

481

482

483

484

485

486

487

488

489

490

491

492

493

494

495

496

497

498

499

500

501

502

503

504

505

506

507

508

509

510

511

512

513

514

515

516

517

518

519

520

521

522

523

524

525

526

527

528

529

530

531

532

533

534

535

536

537

538

539

540

541

542

543

544

545

546

547

548

549

550

551

552

553

554

555

556

557

558

559

560

561

562

563

564

565

566

567

568

569

570

571

572

573

574

575

576

577

578

579

580

581

582

583

584

585

586

587

588

589

590

591

592

593

594

595

596

597

598

599

600

601

602

603

604

605

606

607

608

609

610

611

612

613

614

615

616

617

618

619

620

621

622

623

624

625

626

627

628

629

630

631

632

633

634

635

636

637

638

639

640

641

642

643

644

645

646

647

648

649

650

651

652

653

654

655

656

657

658

659

660

661

662

663

664

665

666

667

668

669

670

671

672

673

674

675

676

677

678

679

680

681

682

683

684

685

686

687

688

689

690

691

692

693

694

695

696

697

698

699

700

701

702

703

704

705

706

707

708

709

710

711

712

713

714

715

716

717

718

719

720

721

722

723

724

725

726

727

728

729

730

731

732

733

734

735

736

737

738

739

740

741

742

743

744

745

746

747

748

749

750

751

752

753

754

755

756

757

758

759

760

761

762

763

764

765

766

767

768

769

770

771

772

773

774

775

776

777

778

779

780

781

782

783

784

785

786

787

788

789

790

791

792

793

794

795

796

797

798

799

800

801

802

803

804

805

806

807

808

809

810

811

812

813

814

815

816

817

818

819

820

821

822

823

824

825

826

827

828

829

830

831

832

833

834

835

836

837

838

839

840

841

842

843

844

845

846

847

848

849

850

851

852

853

854

855

856

857

858

859

860

861

862

863

864

865

866

867

868

869

870

871

872

873

874

875

876

877

878

879

880

881

882

883

884

885

886

887

888

889

890

891

892

893

894

895

896

897

898

899

900

901

902

903

904

905

906

907

908

909

910

911

912

913

914

915

916

917

918

919

920

921

922

923

924

925

926

927

928

929

930

931

932

933

934

935

936

937

938

939

940

941

942

943

944

945

946

947

948

949

950

951

952

953

954

955

956

957

958

959

960

961

962

963

964

965

966

967

968

969

970

971

972

973

974

975

976

977

978

979

980

981

982

983

984

985

986

987

988

989

990

991

992

993

994

995

996

997

998

999

1000

1001

1002

1003

1004

1005

1006

1007

1008

1009

1010

1011

1012

1013

1014

1015

1016

1017

1018

1019

1020

1021

1022

1023

1024

1025

1026

1027

1028

1029

1030

1031

1032

1033

1034

1035

1036

1037

1038

1039

1040

1041

1042

1043

1044

1045

1046

1047

1048

1049

1050

1051

1052

1053

1054

1055

1056

1057

1058

1059

1060

1061

1062

1063

1064

1065

1066

1067

1068

1069

1070

1071

1072

1073

1074

1075

1076

1077

1078

1079

1080

1081

1082

1083

1084

1085

1086

1087

1088

1089

1090

1091

1092

1093

1094

1095

1096

1097

1098

1099

1100

1101

1102

1103

1104

1105

1106

1107

1108

1109

1110

1111

1112

1113

1114

1115

1116

1117

1118

1119

1120

1121

1122

1123

1124

1125

1126

1127

1128

1129

1130

1131

1132

1133

1134

1135

1136

1137

1138

1139

1140

1141

1142

1143

1144

1145

1146

1147

1148

1149

1150

1151

1152

1153

1154

1155

1156

1157

1158

1159

1160

1161

1162

1163

1164

1165

1166

1167

1168

1169

1170

1171

1172

1173

1174

1175

1176

1177

1178

1179

1180

1181

1182

1183

1184

1185

1186

1187

1188

1189

1190

1191

1192

1193

1194

1195

1196

1197

1198

1199

1200

1201

1202

1203

1204

1205

1206

1207

1208

1209

1210

1211

1212

1213

1214

1215

1216

1217

1218

1219

1220

1221

1222

1223

1224

1225

1226

1227

1228

1229

1230

1231

1232

1233

1234

1235

1236

1237

1238

1239

1240

1241

1242

1243

1244

1245

1246

1247

1248

1249

1250

1251

1252

1253

1254

1255

1256

1257

1258

1259

1260

1261

1262

1263

1264

1265

1266

1267

1268

1269

1270

1271

1272

1273

1274

1275

1276

1277

1278

1279

1280

1281

1282

1283

1284

1285

1286

1287

1288

1289

1290

1291

1292

1293

1294

1295

1296

1297

1298

1299

1300

1301

1302

1303

1304

1305

1306

1307

1308

1309

1310

1311

1312

1313

1314

1315

1316

1317

1318

1319

1320

1321

1322

1323

1324

1325

1326

1327

1328

1329

1330

1331

1332

1333

1334

1335

1336

1337

1338

1339

1340

1341

1342

1343

1344

1345

1346

1347

1348

1349

1350

1351

1352

1353

1354

1355

1356

1357

1358

1359

1360

1361

1362

1363

1364

1365

1366

1367

1368

1369

1370

1371

1372

1373

1374

1375

1376

1377

1378

1379

1380

1381

1382

1383

1384

1385

1386

1387

1388

1389

1390

1391

1392

1393

1394

1395

1396

1397

1398

1399

1400

1401

1402

1403

1404

1405

1406

1407

1408

1409

1410

1411

1412

1413

1414

1415

1416

1417

1418

1419

1420

1421

1422

1423

1424

1425

1426

1427

1428

1429

1430

1431

1432

1433

1434

1435

1436

1437

1438

1439

1440

1441

1442

1443

1444

1445

1446

1447

1448

1449

1450

1451

1452

1453

1454

1455

1456

1457

1458

1459

1460

1461

1462

1463

1464

1465

1466

1467

1468

1469

1470

1471

1472

1473

1474

1475

1476

1477

1478

1479

1480

1481

1482

1483

1484

1485

1486

1487

1488

1489

1490



Zespół śpiewaczy Matysowianie na festiwalu „Margeciarské fajnoty” w Koszycach Fot. M-GOK



Uczniowie SP w Tyczynie na spotkaniu z Marcinem Pałaszem w tyczyńskiej bibliotece Fot. A. Kustra



Zdobywcy
cennych
krążków

z Turnieju Kong
Sao 2017

Uczestnicy polsko-słowackiego wyjazdu studyjnego przed pałacem Wodzickich w Tyczynie



VII Festiwal Piosenek Katarzyny Sobczyk

„O Złotą Różę Małego Księcia”, Tyczyn 2017

Festiwal Piosenek
Katarzyny Sobczyk

O Złotą Różę Małego Księcia



Organizatorzy i zwycięzcy festiwalu w kat. od 10 do 15 lat



Organizatorzy i zwycięzcy
festiwalu w kat. od 16 lat

